

هەریمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پروژۆکۆلەکان

78

سالی / 2012 – بەرگی حەفتا و هەشت

چاپی یەكەم / سالی 2013

پریست

- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (18) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شه ممه 2012/5/21 ن 5
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (19) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شه ممه 2012/5/29 ن 33
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (20) خولی سییه می هه لێژاردن – چوار شه ممه 2012/5/30 ن 51
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (21) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شه ممه 2012/6/4 ن 55
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (22) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شه ممه 2012/6/5 ن 59
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (23) خولی سییه می هه لێژاردن – پینج شه ممه 2012/6/7 ن 107
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (24) خولی سییه می هه لێژاردن – دوو شه ممه 2012/6/11 ن 141
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (25) خولی سییه می هه لێژاردن – سی شه ممه 2012/6/12 ن 251
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (26) خولی سییه می هه لێژاردن – چوار شه ممه 2012/6/13 ن 295
- پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژماره (27) خولی سییه می هه لێژاردن – پینج شه ممه 2012/6/14 ن 387

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز سەرۆكى خىستىنە پرووى ئەم بەرنامەى گارە، بەتايىبەتى ئەم پىرۆژەى، ئەمە پەلە پەلى پىۋە ديارە، يەك: پىشتر قەرار بوو چوار شەم بخرىتە بەرنامەى كار، ئىمە پىمان وابوو ئەو پىشلىكارىيە بەرامبەر پەيرەوى ناوخۇ، بەو پەلە پەلىيە رۆزى يەكەم خويندەنەوى يەكەم، رۆزى دووم يەكسەر راپورت بنووسى، لىژنەكەش ديارە لەو پەلە پەلىيە كە زۆربەيان تەحەفوزيان نووسىو، ئەمە خالىك، خالىكى تر ھەر ياسايەك دىتە پەرلەمان، دەبى ھۆكارى دەرچوونى ديارى، ئەمە ھۆكارەكەى نىيە كە لەسەر چ ئەساسىك تۆ وەزىر دادەنىي، خالىكى تر، حكومەت دەبى رپونكر دنەوومان بداتى، لەبەر ئەو پىسارمان ھەيە تۆ دوو وەزىر تۆ چىيە؟، ئىمە قسە لەسەر كەم كىرنەووى وەزارتەكان دەكەين، پىويست ناكات دەرگا بكەينەو بە ئەو دىسان وەزىر بوو كاروبارى ھەرىم داندرىت، لەبەر ئەو پىمان وايە دەبى ھەم نوپنەرى حكومەت بىت، ھەم ھۆكارى دەرچوون رپون بكرىتەو، ئىنجا قسە لەسەر ئەم پىرۆژەى بكرىت، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك گۇران فەرموو.

بەرپىز گۇران ئازاد محمد:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپىز سەرۆكى مەن پىم سەيرە قسە لەسەر جەدەلىك دەكەين پەلەمان كە ئەلف و بىي قانونە، بەيانى ھىچ كەسىك ناگەرپتەو سەر رەئى بەرپىز، ناگەرپتەو سەر رەئى كاك عونى، ناگەرپتەو سەر رەئى مەن، دەگەرپتەو سەر دەق، دەلى حكومەتى ھەرىم بوى ھەيە وەزىرى ھەرىم دابنى، يەكك دەلى لەوانەيە وەزىر ئەو مونەسقەى نيوان حكومەت و پەرلەمان بى، مەن دەلىم ئەو نىيە شتىكى ترە، حكومەتىش دەست كراوئە، ئەمە ياسايە، دەبىتە ياساى ئەنجومەنى وەزىران، ئەو ھىچ بە موتەقى ھاتوو، لەبەر ئەو پرس كىردن بە حكومەت، گوتراو و نەگوتراو ئىمە قانون دەر دەكەين، دەق دادەرپىزىن، بەيانى سولتەى تەنفىزى و خەلك و دەسلەت دەگەرپتەو سەر دەقەكە، دەقەكە كە باسى دوو وەزىر دەكات، ئەگەر دوو وەزىر بى و سى بى، دەبى بە تەحدىد بلى، وەزىرى يەكەم بوو كاروبارى پەرلەمان، دوو، وەزىرى ھەرىم بوو فلان شت، ئەو لىژنەى ياسايى وەرى گرتوو، لەرووى قانونى ئەو ئىعتىبارىكى بۇناكرى، دوو، مەن دەپرسم ئىمە پىنج شەممە ئىمزامان كىردوو، لەبەر چى سەرۆكايەتى پەرلەمان ئەو راپورتە دابەش ناكات كە ئىمزاى ئەندامانى لەسەرە، بو ئىستا راپورتىك دەخاتە بەردەستمان كە ئىمزاى لەسەر نىيە.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ھىشتا ئەو قانونە ئىقرار نەكراو، بەلام حكومەت پىشنيارىكى ناردوو، پىشنيارەكە ئىمە بە شەفەھى تەوزىم دا بە شەفەھى لەگەل سەرۆكايەتى حكومەت، ئىو دەتوانن ئەو تەحدىد بكەن چەند وەزىر بى و چەند وەزىر نەبى، حكومەت خۇشى داواى كىردوو بە شەفەھى، دەلى لە دوو زىاتر نەبى، بەھەر حال ئىستا موناقەشەكە ئەوئە، كى دەيوئ ئەمە تەنجىل بكرىتەو، تا لەگەل حكومەت بكرىت، حكومەت خۇى حازر

بى سەرلەنۇي دابىرپىژرئىتەوھە تىكايە دەستى بەرز بىكاتەوھە؟، سوپاس، كى لەگەلدانىيە تىكايە دەستى بەرز بىكاتەوھە؟، تىكاتان لى دەكەم لەكاتى دەست بەرز كوردنەوھە جارى ئاوا مەكەن و جارىك ئاوا بىكەن، يان لە ئەخىرەكەي دەست بەرز بىكەنەوھە، چۈنكە ئىمە دەزمىرىن، ئىستا سەرلەنۇي، كى دەيەوئى ئەم پىرۇژە ياسايە تەئجىل بىرى تاوھەكو حكومت بانگ بىكەن لەلەيەن حكومت دىراسە بىرى، ئىنجا موناڧەشە بىرى، تىكايە دەستى بەرز بىكاتەوھە؟، پەنجاو دوو كەس لەگەل تەئجىل كوردنەتە، كى دەلئى بەردەوام بى لەسەر موناڧەشە كوردى، تىكايە دەستى بەرز بىكاتەوھە؟، 25 كەس دەلئى بەردەوام بىن، كەواتە تەئجىل دەكەرى، كاك عونى موناڧەشەكە تەواو بوو، بىرۇ سەر مەوزوعىكى تر تىكايە.

بەرىز عونى كمال سەيد بەزاز:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

بىرگەي دووھەمى بەرنامەي كار، خستنەپوو و گىفتوگۇ كوردى پىرۇژە ياساى دىرئىز كوردنەوھەي كارنەكردن بە ياساى بەكردانى خانووبەرە ژمارە (9)ى سالى (2008) بۇ ماوھەي يەك سالى تر، كە لە لاپەن ئەنجومەنى وەزىرانەوھە پىشكەش كراوھ.

بەرىز د.پىرۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

الى/ رئاسة برلمان كوردستان_العراق

م/ تقرير مشترك حول مشروع قانون

اجتمعت لىجنتى الشؤون القانونية ولىجئة المالية والشؤون الاقتصادية بتأريخ 17/جوزەردان/2712 كوردى المصادف لىوم 2012/6/7 مىلادى ، لدراسة مشروع قانون تمديد العمل بالقانون رقم (16) لسنة 2010 قانون التەدلىل الأول لقانون اىجار العقار رقم (9) لسنة 2008 فى إقليم كوردستان-العراق لمدة سنة واحدة اعتباراً من 2010/7/15. المقدم من قبل مجلس الوزراء والمحال الى اللجان المعنية بعد القراءة الأولى له فى البرلمان بىلستة الاعتيادية المرقم (23) فى 2012/6/7 و بعد المناقشة والمداولة تؤيد اللىجئة المشروع وبالصياغة التالية للمادة الأولى:

المادة (1): عدم العمل بالقانون رقم (16) لسنة 2010 قانون التەدلىل الأول لقانون اىجار العقار رقم (9) لسنة 2008 فى إقليم كوردستان لمدة سنة واحدة اعتباراً من 2012/7/15.

راجىن التفضل بالاطلاع و عرض أصل المشروع رأى اللىجئة القانونية بشأنه على البرلمان.

بەرىز د. ارسلان بايز/ سەرۇكى پەرلەمان:

تىكايە بە كوردىيەكەش بىخوئىننەوھە.

بەرىز عمر عبدالرحمن:

بەرىز سەرۇكى پەرلەمان.

بۇ سەرۇكايەتى پەرلەمانى كوردستان

بابەت/ راپۇرتى ھاوبەش لەبارەى پىرۇژە ياساپەك

ھەردوو لىژنەى كاروبارى ياساى و لىژنەى داراىى و كاروبارى ئابوورى لە رۇژى 17/جۇزەردان 2712 كوردى بەرامبەر 2012/6/7 زاینى كۆبوو، بۇ دىراسەت كوردنى پىرۇژە ياساى درىژ كوردنەوى كار كوردن بە ياساى ژمارە (16) ى سالى 2010 ياساى ھەموار كوردنى يەكەمى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (9) سالى 2008 لە ھەرىمى كوردستان-عىراق، بۇ ماوہى يەك سال لە رىكەوتى 2010/7/15، كە لە لايەن ئەنجومەنى وەزىرانەوہ پىشكەش كراوہ، لە دوای خویندەنەوى يەكەمى لە پەرلەمان لەدانىشتنى ئاساى ژمارە (23) لە 2012/6/7 رەوانەى لىژنە پەيوەندىدارەكان كراوہ، دوای گفوتوگۇ و تاوتوى كوردن لىژنەكان پىشتىگىرى پىرۇژەكە دەكەن بەم دارىشتەى خواروہ بۇ ماددەى يەكەم.

ماددەى يەكەم: كار نەكردن بە ياساى ژمارە (16) سالى (2010) ھەموار كوردنى يەكەمى ياساى بەكرىدانى خانووبەرە ژمارە (9) سالى (2008) لە ھەرىمى كوردستان، بۇ ماوہى سالىك لە رىكەوتى (2012/7/15).

تكاىە ئاگادارى بفرموون بۇئەسلى پىرۇژەكەو راپۇرتى ھاوبەش لەو بارەىوہ بخرىنە بەردەم پەرلەمان بۇ دەنگدان، سوپاس.

بەرىژ د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك ھەمە سعید نوقتەى نىزامىت ھەىە؟

بەرىژ ھەمە سعید ھەمە على:

بەرىژ سەرۆكى پەرلەمان.

ئەم درىژ كوردنەوہو كارنەكردن بەم ياساىە ئىمە جارىكى تر درىژمان كوردتەوہ، ھىشتەنەوى كۆمەلىك گرفتى ياساى و داراىى و كۆمەلاىەتى من پىمواىە موەقەد تر و ئالۆزترى ئەكات، بۇىە لە نووسىنگەى پەرلەمان، كۆمەلىكى زۇر لە كرىچىەكان، كۆمەلىكى زۇر خاوەن مولك ھاتن، من پىمواىە داوا دەكەم ئەو درىژ كوردنەوہ نەكرىت، بەلكو گۇرانكارى و تەعدىلى ياساىەكە بكرىت بۇ ئەوہى ئەو كىشانە ئەوہندەى تر ئالۆز نەبن و گرفتى لى نەكەوئتەوہ، سوپاس.

بەرىژ د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك كاردۇ فەرمو.

بەرىژ كاردۇ محمد:

بەرىژ سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە ئىستا لەبەردەم دوو پىرۇژە داين، پىرۇژەى يەكەم تەئجىلەكەىە، پىرۇژەىەكى تر ھەىە كە ئەویش راپۇرتى ھەىە، ئەگەر ئەوہى يەكەم بكەىنە موئافەشە، بەراستى ئەوہى تر بەتال دەكاتەوہ، خستنەروو و گفوتوگۇ كوردنى پىشنىارى ياساى ژمارە (9)ش ھەم لەپىشتر ھاتوہ، دووسالە تەقدىم كراوہ، ھەم

وعدیشمان داوہ گۆرانکاری ئى بکەين، پېويستە ئەم دوو خالە بکريته يەك خان، موناڧەشەى لەسەر بکەين،
بېيارى لەسەر بدەين و سوپاس.

بەرپۆز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:
شليڤر خان فەرموو.

بەرپۆز شليڤر محمد نجيب:
بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

بەرپۆزى لە 7/15 ئەو كرى نشينانە نارەزاييهكى زۆريان هەيه، لەكاتى پشوى پەرلەمان، ياساى بەكرىدانى
خانوبەرە، ژمارە (9) سالى 2008، ئەچيته بواری جيپەجى كردنەو، ئيمە پار لە سالى 2010، لە
مانگى 12 ئەم ياساى ژمارە (16) ن دەرکرد، كە بۆماوہى بە حيساب دوو سال بى ئەو تەمديد كردنى،
لەبەر ئەوہ ئيستا هەتاوہكو 2013/7/15 تەمديد بكرى، بۆ هەموو لايەك باشە لەو ساللەشا بيچگە لەو
پرۆژەيەى كە هەيه، ئيمە پرۆژەيەكى تر لەگەل هەموو لايەك قسەمان كردوو، لەمەسلەحەتى هەموو
لايەكە بەرپۆزى، چونكە ئەگەر ئيمە مەسلەحەتى يەك لا پرەچا بکەين، ئەوا مەجالى عەقارات لەكوردستان
بە هەموو نەوعيك ئەوہستيت، لەبەر ئەوہ چ خاوەن مۆلك چ كرىچى، ئەبى بە هەموو لايەكمان هەول
بدەين مافى هيچ لايەكيان نەفەوتيت، بۆ ئەوہى ولاتەكە بەو شيوہيە نەميينيتەوہ كە ئەو ياسا كۆنەى
رەقەم (78) كە هيچ لە مەسلەحەتى ساحيب مۆلك نيە، ئەمەشى كەدرچووہ لەمەسلەحەتى هيەكە نايى،
يەعنى هەر ساحيب مۆلكەكەيه بە تەواوى، ئەمەى كە ئيمە تەنجيلى دەكەين لە مەسلەحەتى كرىچيەكەيه
ئەوہى كەموناڧەشەى دەكەين، هيوادارم لەم ساللە بتوانين ياسايەكى باشتر دەرکەين.

بەرپۆز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

ئيستا ناوہكان دەنووسين، چونكە وامزانى نوڧتەى نيزاميه، ھاژە سليمان، بشير خليل، اسماعيل، كوڤستان
محمد، ناشتى عزيز، دلشاد حسين، كاردۆ محمد، قيان عبدالرحيم، جمال طاھر، جلال على، خورشيد احمد،
سالار محمود، كاوہ محمدامين، سيوہيل عثمان، سەرھەنگ فەرەج، عبدالله مەلا نوري، عظيمە نجم الدين،
فەرمان عزالدين، نەسرین جمال، نەريمان عبدالله، فاضل بەشارەتى، رۆزان دزەيى، عمر نورەدينى، ژيان
عمر، ئەم بەرپۆزانە ناويان نووسراوہ، فەرموو ھاژە خان.

بەرپۆز ھاژە سليمان:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

دەربارەى ئەو پرۆژەيەى كە حكومەت ناردووہتى داواى كردووہ كە بۆماوہى يەك سال دريژ بکريتهوہ، لە
راستيدا من پيشنيارى ئەوہ دەكەم كە بۆماوہى دووسال دريژ بکريتهوہ، چونكە لە راستيدا ئەو هەموار

كردنه به هيچ شيويهك له بهرزهووندى كرچيهكان نيه، يهعنى له بهرزهووندى ساحيب مولكهكه دايه زياتر، لهوى له بهرزهووندى كرچيهكان بى، بويه بهراستى نهگهر ههر پرژههگيش هه بى، ئىستا لهبهردستمان بى بۇ ههموار كردنهوى ياخود بهههر شيويهك بى، كه پرژههكه گورانكارى بهسهردا بى، من پيموانيه كه رى گرى له بهر نهوى كه ئيمه دووسال دريژى بكهينهوه، چونكه ههر كاتيك كه پرژههكه دهستكارى كرايان ههموار كرايهوه، نهوكاته بهخوى پرژههكهى تر ئيلغا دهكرتتهوه، كار لهسهر پرژههكه نوى نهكرتت، بويه من نهو پيشنياره دهكهم، كه بۇ ماوهى دوو سال دريژ بكرتتهوه، له بهر نهو هويانهى كه باس كر، چونكه بهراستى كيشهيهكى زور ههيه له نيوان خاوهن مولك و كرچيهكان لهسهر نهوى كه نهگهر هاتو نهو پرژههيه، نهگهر هاتو نهو ياسايه جييه جى بكرتت، داوا دهكهم كه دووسال دريژ بكرتتهوه، تاوهكو نهوى كه پرژههيهكى تر ههموار دهكرى ياسايهك دهردهچيتت، كه نهوكاته نهوهكهى تر بهخوى ئيلغا دهبيتتهوه، زور سوپاس.

بهريژ د. ارسلان بايز / سهروكى پههلهمان:

د. بهشير فهرموو.

بهريژ د. بشير خليل حداد:

بهريژ سهروكى پههلهمان.

بهراستى ياسايهك ئيمه له پههلهمان دهرى بكهين، لهخيلالى پينج سال نهتوانى نهو ياسايه بجيتته بوارى جييه جى كردنهوه، ديسان دووباره دريژ كردنهوى بوچيه؟، پاش نهو دووساله چى ده بى؟، من دلتيام پاشى دووسالهكهش ديين دهلئينهوه با ساليكى تر يان دوو سالى تر دريژى بكهينهوه، نهگهر نهمه هاتووه موعالهجهى قانونيكي سهقهتى پيشتر دهكات، دهبا نهمه قانونيكي چاكرت بى، جييه جى كردنهكهى باشت بى، نهمه قانونى يهكهمهكهش سهقهته نهمهش سهقهته، بهراى من نهمه ئيلغا بكهينهوه، نهمه گهرهترين بهلگه و نيشانهيه، قانونيك به پينج سال نهچيتته بوارى جييه جى كردنهوه، ئيلغاي بكهينهوه، با پرژهه ياسايهكى تر پيشكهش بكهينهوه، بهزووترين كات بۇ موعالهجه كردنى نهو قانونهى كه له قانونه پيشينهكه ههيه، زور سوپاس.

بهريژ د. ارسلان بايز / سهروكى پههلهمان:

كلك اسماعيل فهرموو.

بهريژ اسماعيل سعيد:

بهريژ سهروكى پههلهمان.

پههلهمانتارنى بهريژ، ئيمه له بهر دهه دوو ياساين، ياسايهك كه له رزيميكى شمولى بهناو سوشاليستى دهرچووه، تهعدليليكيش كراوه سرف هى دونياى سهرمايه داريه، كه بهراستى لهوهدا بوشاييهك ههيه، لهو نهقله به راستى قوربانيهك رووئهدات، بويه نهو ياسايه دهبيتته چوارهمين سال، تهمديد دهكرتت، نهو تهمديددهش بهو شيوازه، يهعنى بهراستى نهوهندهى تر كيشهكه گهرهتر دهكات، چونكه ئىستا

ھەر دەگەپھەكى عومرانى سەرىع ھەپھە، رۇژانە عىمارەو بازارو دوكانىكى زۇر دەكرىتەو، پەئىنى كىشەكە رۇژ بەرۇژ گەورەتر دەبى، لەبەر ئەو مەن لەگەل تاجىردام، بەلام بە سەققىكى زەمەنى كورت، پەئىنى بەراستى لە شەش مانگ تىنەپەرپىت، ھەرچەند تەئجىلى دەكەين كىشەكان... مەسەلەن ئەگەر دووسال پىش ئىستا، وەختى كە تەمدىمان كەرد، ئىحتىمال بوو كىشەى 100 ھەزار دوكان ھەبووبى، دلىابە لەم دوو سالەبۇتە دووسەد ھەزار دوكاندار، لەبەر ئەو چەند تەمدىدەكە درپىز بى كىشەكە لە ئىندەدا قورس تر دەبى و چارەسەر كەردن زەحمەت دەبى، بۇپە مەن لەگەل تەمدىدى كاتى دام، زەمەنەكە لە شەش مانگ تىنەپەرپىت، زۇر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

كوستان خان فەرموو.

بەرپىز كوستان محمد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

وھك ھاوکارانم باسيان كەرد ئەم ياسايە چوار سالە دەرچوو، نەچۆتە بواری جىبەجى كەردنەو، ئەمە ئەو ئەسەلىنى كە ئەم ياسايە كەمو كورتى تىايە، ھەموومان ئەزانين كە ئەم ياسايە نەيتوانيو، ھاوسەنگىەك بەرپىزى لە بەينى خاوەن مولك و كرىچى، بۇپە ھەر دووسال جارىك ئىمە دىين تەمدىدى دەكەين، ئىمە سالى 2010 مانگى 12 كاتىك ئەم ياسايەمان ھەموار كەرد، بەرپىزان سەرىەرشتى كۇبوونەوگانتان دەكەرد، ئەو كاتە سى جار بەرپىزان بەئىنتاندا پىش ئەوئى كە ئەم دووسالە تەواو بى ياساكە ھەموار ئەكرىت، ئەمە لە پىرۇتۇكۇل ياداشت كراو، بۇپە مەن داوا دەكەم كە ئەمپىرۇ ئىمە لەسەر ئەو پىرۇژە ياسايە كە پىشكەش كراو ھەموارى ياسايەكە بەكەين، ئەمە بخرىتە دەنگەو، ئەگەر دەنگى نەھىنا، تەمدىمان كەردەو، تەمدىدەكە تەنھا بۇ وەرزى داھاتووبى بۇ مانگى 10 ، بە مەرجىك لە مانگى 10 ئىمە ھەموارى بەكەين، چونكە ناكرى بەم شىوئە ھەروەكو كاك اسماعىل باسى كەرد، ئەم كىشەپە كەلەكە ئەبى، ھەردوو سال جارىك كىشەكە زىاتەر ئەكرىت، دواتر چارەسەر كەردنى ئاسان نىە، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

ئاشتى خان فەرموو.

بەرپىز ئاشتى عزىز:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

پىشتىگىرى لە راي ئەو ھاوکارانەم دەكەم، كە تەئكىد لەسەر ئەو دەكەنەو كە ناكرى بەرپىسارىپتى تەئجىل بەرى، پىوئىستە پەكلا بەكرىتەو لەم خولەى پەرلەمان، چونكە ئەو كىشانەى خەلكىش ئەم ياسايە ناتوانى چارەسەرى بەكات، ئىمەش جۇرىك لە بەنج بەكارى دەھىنين، بۇ موعالەجە كەردنى كىشەكە، جۇرىك لە قەلەقى بۇ خەلك كەردو، بۇپە مەن پىشتىگىرى لەو رايە دەكەم پىوئىستە لەم خولە ئەم كىشەپە

يەكلا بىكرىتەۋە، ئەم پىرۇۋىيە دەۋلەتمەند بىكرى، كار بىكەى لەسەر ھەموار كىردى نەۋەك تەئجىل كىردى،
زۆر سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك دلشاد فەرموو.

بەرىز دلشاد شەھاب حاجى:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

زۆر سوپاس قىسەكانى من كرا.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك كاردۇ فەرموو.

بەرىز كاردۇ محمد پىرداۋد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من سەرەتا پىشنىارىكم كىرد، كە پىموايە ئەم راپۇرتەى كە لىژنەى ياساى نووسىويەتى سەبارەت بە ئىلغا كىردنەۋەى ئەو ياساىەى كە ھاوکارانم باسىان كىرد، كە ئەم ياساىە ئەمە چوار سائە دەرچوۋە، ناتوانى ئەو ئامانجە بىيىكى، كە بۇى دەركراۋە، كەۋاتە چ سوودىكى ھەيە ئىمە سالى بە سالى خەلك دەخەينە نىگەرانى، تەئسىر لەسەر لايەنى ئابوورى دەكات، لەسەر ژيانى خەلك دەكات، ئىمە ئەو ياساىە بە موعەلەقى دەھىلىنەۋە، بۇ ئەۋەى جارىكى تر چاۋەرى بىن بۇ تەمىد كىردى، سەرەراى ئەۋەى ئىمە بىرپارمان دابوو، بەئىنمان بە خەلك دابوو كە ئىمە چارەسەرىكى بىنەرەتى بىكەين، ھاوسەنگى نىۋان كىرىچى و خاۋەن مولك بىپارىزىن و عەدالەتىشى تىدابى، پىشموايە ئەو پىشنىارەى لىژنەى ياساى بەئىلغا كىردنەۋەى ياساىەكە، لە بىرگەيەكى تر بە پىشنىار كىردى بوونى لىژنەيەك بۇ ھەئسەنگاندىكى نوئ لەسەر ئەساسى ھاوسەنگى و عەدالەت، باشتىن پىرۇۋىيە ھەق واىە قىسەى لەسەر بىكرىت، سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

قىان خان فەرموو.

بەرىز قىان عبدالرحىم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

من پىشنىارى ئەو رايە دەكەم كە ئەگەر موناۋەشە كىردنەكەى تەئجىلىش بىكرىت، تاۋەرزى داھاتوو بى، بۇ نىمۇنە، مانكى 10، ناكىرئ ئىمە تا دووسالى يان سى سالى تر دىرىژى بىكەينەۋە، ئىمە لە سالى 2010 دا جارىكى تر ھەموو ئەو ھۆكارانەى كە لىرە و ترا لەناۋ ھۆلى پەرلەمان، ھەمان ئەو ھۆكارانە و ترايەۋە، بەئىنى ئەۋە درا كە بە زووترىن كات پىش تەۋاۋ بوونى ئەم سائە، پىرۇۋىيە تەئجىلەكە بە باشتىن شىۋاز لە لايەن لىژنەكانەۋە بە پىشنىارى باش بىتەۋە ناۋ پەرلەمان، بۇ ئەۋەى ئىمە ئەو كىشەيەى پى چارەسەر بىكەين،

چونکہ ئەو کاتە ژمارەییەکی زۆی پەرلەمانتاران ئیشارەتیان بە سەدان ئیمزا کرد، کە لە نووسینگەکانی پەرلەمانی کوردستان، لە لایەن کرێچییەکانەووە گەییەندراووتە ئەندامانی پەرلەمان، کەواتە لە هەریمی کوردستاندا کۆمەڵیک کیشەیی گەورە هەییە، ئەی پەرلەمانی کوردستان چارەسەرکردنی لە رێگەیی یاساگانیهووە دەکات، یاخود لەرێگەیی تەعدیلی ئەم یاسایانەووە چارەسەر ئەکرئ؟ کەواتە ئەم یاسایە خۆی لە ئەساسدا خەلەلی تیاپیە، تۆ چوار سألە نەتوانیووە جیبەجیبی بکەیی، ئیستا ج مەنتقیکی تیاپیە جاریک درێژ کراووتەووە، تۆ بیی لەسەر هەمان پەیرەو سالیکی تر یان دووسالی تر درێژە بدەیتەووە بەم یاسایە، کەواتە تۆ یاسیەکەت خەلەلی تیاپیە، ئەی پەرلەمان کەواتە ئەرکی چیە؟، ئەرکی یاسا دانانە یاخود تەعدیل کردنی ئەو برگانەییە کە سوود ناگەییەنی بە هاوولاتیان لە هەریمی کوردستان، بۆیە من پیشنیار دەکەم بە زووترین کات ئەم پەرۆژەیی تەعدیلە بکەوێتە بواری موناقلەشە کردنەووە، سەرلەنوێ دارشتنەووەی ئەو پەییووندیەو هاوسەنگی پاراستن لە نیوان کرێچی و خاوەن مولکدا، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاک جمال فەر موو.

بەرپێز جمال طاهر:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر بیینو بابەتیکی بەراورد بکەین، دەقلەگەیی هاتووە، تەعدیلەکە لەگەڵ خشتە یان جەدوولی ئەعمال ناپرات، خالی دوووم دەلێت، خستەپروو و گفتوگۆ کردنی پەرۆژە یاسای درێژ کردنەووەی کارنەکردن بە یاسای بەکریدانی.... هتد، ئەگەر بییتو سەیری ماددە بکەین (عدم العمل بالقانون رقم 16) قانونی ژمارە (9) ی وەستاندووە، بۆیە من ئەبینم ناکوکیەک هەییە، یەعنی تەواو نیە، ئەگەر مەبەستمان ئەوویە درێژە پییدانە، بۆ 2013/7/15 وانیە جەماعەتی قانونی؟، ئیمە لازمە بلێین (المادة الاولى:يمدد العمل بالقانون رقم 16 لسنة 2010 قانون تعديل الاول لقانون الايجار رقم (9) لسنة 2008 في اقليم كوردستان لمدة سنة واحدة اعتباراً من 7/15) ئیمە سالی داهاوو ئیحتیمالە خۆمان دەزانین پەرلەمان مانگی حەوت و هەشت عوتلە دەبییت، ئەگەر ئیمە بیین و تەمدید بکەین، ئیحتیمالە ئەووندە دوا بخریت بۆیە من پیشنیار دەکەم ئەگەر هاتو تەمدیدیش کرا، بە زووترین کات ئەم بابەتە چارەسەر بکریت، چونکە ئیحتیمالە هەتا کیشەکە لەجیاتی عەقل و ئیجار، شوپر بییت بۆ مەسائیلی ئیجتیماعی و کیشەیی ئیجتیماعی لی بییت، زۆر سوپاس.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاک جلال فەر موو.

بەرپێز جلال علی عبدالله:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەگەڵ پشتگیرییم بۆ مولاخەزەکەیی کاک جمال، دیارە ئەو کیشەییە کە لەناو کۆمەل و ولاتی ئیمە هەییەو کیشەییەکی موزمنە، لەوانەییە 10 سال بی ئەو کیشەییە مابیتەووە بۆ ئیمە، ئەو یاسایەیی پی دەرکراو، درێژە

دانه بەو ياسايەى لە زەمەنى شموليەت دەرجوو، لە خواروو، لەناوەراستی عىراق كيشەى گەورەى لىكەوتەو، خەلكى لەسەر كوژرا، بۆيە من بە باشى ئەزانم ئەگەر تەئجىل بكەى، رى لە هەموار كردن و دانانى ياسا ناگرى، بەلام ئىحتىمالە ئىمە بۆ هەموار كردنەكەو ياسا دانانەكە رىك نەكەوين، يان درىژە بكيشى كە ئىستا بودجە هاتۆتە پيشەو، مانگى شەشە و مانگى حەوت و هەشت پشو، بۆيە من پشتگىرى لەو دەكەم كە بۆ سالى بى بەلام سالىكە نەبىتە هۆى ئەو، كە ئىمە ياسايەك دابىين يان ئەو دوو ياسايەى كە پيشكەش كراو، لەناو هۆلى پەرلەمان موناقلەشە نەكرىت، بەلى، موناقلەشە بكەى، بەلام تەئجىل كردن رىگە لەو موناقلەشەو هەموار كردنە ناگرىت، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كلك خورشيد فەرموو.

بەرپز خورشيد احمد:

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

چارەسەر كردنى ئەم بابەتە بە تەئجىل وەكو حەبى موسەكینه، حەبى موسەكين عىلاجى ئىش نى، ئەمە چەند جارە، بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، ئەم بابەتە بە موسەكىنات چارەسەر نابى، تەئجىل يەعنى حەبى موسەكینه، ئىمە بەرامبەر كيشەيەكين، بەرامبەر ياسايەكين كە ئەم ياسايە ئىسپات بو، قابىل نىە بۆ جىبەجى كردن، بۆ؟، چونكە بالانسى مابەينى خاوەن مولىك و كرىچى بالانسەكە تەواو نى، كە دىيە سەر ياسايەك دەسلەتەكى رەها يان مافىكى رەها دراو بە خاوەن مولىك، كەى وىستى كرىچىەك دەر بكات، ئەمە ئەسلى كيشەكەيە، ئەگەر بىن و بمانەوئى ئىمە ياسايەك هەموار بكەين، يان ياسايەكى تازە دەر بكەين، دەبىت بالانسەكە راگرابى لە مابەينى هەردوو لايەن، لايەنى كرىچى وە لايەنى خاوەن مولىك، نە ئەو ئەو دەسلەتەى هەبى كەى حەزى كرد كرىچى دەر بكات، نەك كرىچى بچىت بە كەيفى خۆى كرىيەكە لە مەحكەمە دابىنى، ئەمە چەندەها سالى بە پارەيەكى زۆر كەم، بەراستى غەدرە لەساحىب مولىك، ساحىب مولىكيش ئەو دەسلەتەى هەبى كەى وىستى كرىچى دەر بكات، ئەمەش غەدرە، دەبى ئىمە بىر لەو بەكەينەو، ياسايەك يان هەموار كردنىك دەر بىنين لىژنەيەكى بى لايەن بى تەقدىرى ئەم كرىيە بكات، كرىي ئەم دوكانە ئەوئەندەيە، عەقلى گرت كرىچى لەناويدا بىنينتەو، عەقلى نەيگرت دەر چىت لە كرىيەكە، ئەمە شتەكە وابىنينت هەر بە تەئجىل و تەئجىل، بەراستى تەئجىل حەلى موشكىلەكە ناكات، موشكىلەكە هەروەكو خۆى لە جىگای خۆى ماو، خەلكىك گلهى دەكات دەلى مولىكمان لە دەستى خەلك دايە، ئىمە لە خانووى كرىديان، ئەو، ئەو لە مولىكى ئىمەدایە ساحىب عىمارەيە، يەعنى بەراستى ئەمەش هەتا حەدىك نەهەقيەك پىيەو ديارە، لەبەر ئەو، چارەكردن بە تەئجىل نابى، راستە كاتەكە لەبار نىيە تەئجىل بكەين بۆ چەند مانگىك، پىنج مانگ شەش مانگ، پرۆژەيەكى رىك و پىك نامادە بكەين، ئەم كيشەيە چارەسەر بكەين، بە راستى پەرلەمان بى هەلوئىستە لەو مەسەلەيە، يان بى دەسلەتە ناتوانى چارەسەر بكات، دەبى ئىمە جورئەت بەخۆمان بەدين، تەحەداى ئەو

موشكىلەپ بېكەين، چارەپەكى بۇ بدۆزىنەۋە و عىلاجى بېكەين، بۇ ئەۋەى خەلگىش ئارام بى، ھەرسائى جارەك كرىچى و خاۋەن مولك ھەردووكيان لەۋەزىكى نەفسى نارەحت دان، ئايا مەسەلەكە چ لىدېت؟، تەئجىل دەبى؟، تەتېبىق دەبى؟، ئەمە ۋەزىكى نا تەندروستى لە بازارى ھەرىمى كوردستان دروست كردوۋە، زۆر سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سالار فەرموو.

بەرىز سالار محمود:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

لە راستىدا ئەم بابەتە لە چوارچىۋە گىتىيەكەيدا راستە پەيوەندى بە دوو لايەنەۋە ھەپە، خاۋەن مولك و كرىچى، بەلام لە جەۋھەردا پەيوەندى بە پەرنىسىپى عدالەتەۋەھەپە، پەيوەندى بە ئاراستەى ئەم سىستەمە سىياسىيە ھەپە، بۇ پاراستنى عدالەتى كۆمەلەپەتى، راستە ئەم بابەتەى ئىستا لەناۋ مۇجتمەعدا ۋا دەخوئىندىرئەۋە كە تەزاروبى بەرژەۋەندىيەكانى لىكەۋتۆتەۋە، بەلام پەنى حكومەتە، داۋاكارم سائىك تەئجىل بىكرىتەۋە، مەن پىمۋايە ئەم بابەتە پەيوەندى لەدۋاجاردا لە رىگەى پەرلەمانەۋە، بىسەرتىتەۋە بەۋ گۆرانگارىانەى كە لە كوردستان و ناۋچەكەدا پروویداۋە، ئىمە پىۋىستىمان بە ياسايەكە مۋاكەبەى گۆرانگارىيەكانى بازار و مەسەلە ئابوورىيەكان و مولكدارى بىكات، بۇ ئەۋەى بتۋانين ئەۋ عدالەت و ئەۋ ھاۋسەنگىيە بىپارىزىن، ئەگەر ئەم پىرۆۋەپە لە ئىستادا بە دىرىك قسە لەسەر ئەۋ ھەمۋار كىرنەۋەى بىكرىت، پىمۋايە ئەمە توۋشى ئىشكالمان ئەكات، چۈنكە لە جەۋھەردا ئەم بابەتە ھەلگىرى جەدەللىكى فكىرە، كە پەيوەندى بە بازارى ئازاد و پەيوەندى بە بەرژەۋەندى تاك و كۆمەلەۋە ھەپە، لەۋ رۋانگەپەۋە كە پىمۋايە ئەۋ ھەفتەپە پىرۆۋە ياسايەكى نوئ پىشكەش كراۋە، لە لايەن چەند ئەندامىكى پەرلەمانەۋە، ئەم بابەتە بە زوۋبى لە رىگەى سەرۆكايەتى پەرلەمانەۋە، خوئىندىنەۋەى يەكەمى بۇ بىكرى، بۇ ئەۋەى لەۋەرزى داھاتوۋدا بتۋاندرىت بىخرىتە بۋارى كفتوگۆ كىرنەۋە، ئەۋ ماۋەپەش كە ئەۋترى زۆرە، پىمۋايە كورت ئەكرىتەۋە لە رىگەى ھەمۋار كىرنەكەۋە، سوپاستان دەكەم.

بەرىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

مامۇستا كاۋە فەرموو.

بەرىز كاۋە محمىدائىن:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

بە پەنى مەۋ ياسايە ياسايەكى گىرنگە، پەيوەندى بە سەدان خەلگى كاسب كارو كرىچى و خاۋەن مولكەۋە ھەپە، تۆزىك دىقەتى بەدى، دەبى بە وريايى تەعامولى لەگەل بېكەين، مەن پىشتىگرى تەئجىل كىرنەكە دەكەم،

له ههمان كاتيشدا بۇ ھەموار كوردنەكە دەبى لىژنە پەيوەندىدارەكان بە جدى لەو مەوزوعە لەھەموار كوردنەكە گەفتوگوى تىرو تەسەلى لەگەل بگەن، ھەروەھا پىم باشە ئەو لىژنەنى كە موناقتەشەى ھەموار كوردنى پىرۆژە ياسايەكە دەكەن، نوپنەرى كرىچىيەكان و نوپنەرى مولگدارەكان بىن لە موناقتەشەكە پرس و پايان وەربگرن، ھەروەھا ئەو خەبىرانەى كە لە حكومەتيشن بىرو پايان وەربگرن، بۇ ئەوەى ھاوسەنگى ھەبى و ناعەدالەتى لەو پىرۆژە ياسايە سەر ھەئەدات، چونكە بەراستى كىشەى كۆمەلايەتى زۆر گەورەى لى دروست دەبى، باشتىن بەلگە ئەوەيە تەئجىل كوردنەوەى ئەم پىرۆژە ياسا ھەموار كوردنە سال بۇ سالىكى تر نىشانەى ئەوەيە، فىعلەن دەبى ئىمە زياتر بە وريابى موناقتەشەى بىرگەكان و ماددەكانى ئەو پىرۆژە ياسايە بگەين، زۆر سوپاس.

بەپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

سيوھىل خان فەرموو.

بەپىز سيوھىل عثمان:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من كرا سوپاس.

بەپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك سەرھەنگ فەرموو.

بەپىز سەرھەنگ فرج:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

وھكو ھاوکارەكانم باسيان كرد، ديارە ئەم ياسايە دەرگەوتووہ كە قابىلى جىبەجى كوردن نىە، لە راستىدا قەلەقىەكى دروست كردووہ لەناو بازار، ئەم ياسايە ناعەدالەتى دروست كردووہ، بۇيە من پشتىوانى ئەو رايە دەكەم كە ھەموار بگىرئەوہ بە زووترىن كات، بەلام تەئجىل كوردنەكەى بۇ ھەموار كوردن لە مانگى 10 بەلايەنى كەم لەمانگى 11ى ئەم سال تىپەر نەكات، تا ئەو كاتە بەراستى پىرۆژەيەكى باش ئەوەى كە ھەيە ئىشى لەسەر بگىرئە، پىرۆژەيەكى تر ئەگەر ھەبى بەئىندرىت ئىستىفادەى لىبگىرئە، لە ھەر موناقتەشەيەك كە ئەكرىت زۆر زۆر گىرنگە، ھەر دوو لايەنەكە كرىچىيەكەش و خاوەن مولگكەش بەراستى موشارەكەيان پى بگىرئە لە مەسەلەى موناقتەشەو دانانى ھەر بىرگەيەكى ياسايى كە پەيوەندى بە ئەوانەوہ ھەبى، ئەمە لە نزيكترىن دەرھەتدا بگىرئە، ئەوہ قسەكانى منەو زۆر، سوپاس.

بەپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاك عبدالله مەلا نورى فەرموو.

بەپىز عبدالله مەلا نورى:

بەپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس قسەكانم كرا.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

عظيمة خان فەرموو.

بەرپىز عظيمة نجم الدين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سوپاس قسەكانم كرا.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

مامۇستا فەرمان فەرموو.

بەرپىز فەرمان عزالدين:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

قسەكانى من ھاوکارانم كرديان، سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

نەسرین خان فەرموو.

بەرپىز نەسرین جمال:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

دياره ئەوھى ھاوکارانم نامەژەيان پيدا ئەو كيشەيە كيشەيەكى موزمنە، بەراستى كيشەش نيه لەم ژيانە، لەم سەر نەرزە چارەسەرى نەبى، كيشەيەك كە چارەسەرى ھەببىت، راستە كيشەگان بەپي گەورەيى و بچووكى چارەسەرەگان تەحديدى بكات، ئەم كيشەيە ناكرىت تاسەر لەھەريى كوردستان بەموزمىنى بمىنيتەو، كە چارەسەرى ھەيە، ديارە ئيمە ماوھى چوارسالە خاوەن موئك و كرىچى لە قەلەقى دەژين، ناكرى ھەم دريژ بكرىتەو بۆ ماوھى سالىك يان دوو سالى تر كەواتە ئەكاتە پىنج سال بۆ شەش سالى تر خاوەن موئك و كرىچى لە قەلەقى بژين، بۆيە دەببىت ئەم ياسايە ھەموار بكرىتەو، پرۆژە ياساشمان ھەيە بۆ ھەموار كردنەوھى ئەم ياسايە، دەكرىت ئەو پرۆژە ياسايە نالىم لە 100% ھەموو ھەدەفەگان ئەپيكي، بەلام دەكرى ئەو پرۆژە ياسايە دەولەمەند بكرىت، بۆ ئەوھى كە تەوازيك رابگرىت، ھاوسەنگى رابگرىت لەنيوان خاوەن موئك و كرىچىەگان، يەعنى ئەو پرۆژە ياسايە كە دەولەمەند كرا، تەوازن رابگرىت لەبەيىنى ھەردوو لايەن، بۆيە دەبى ئەم ھەموار كردنە لە راستى تەئخير نەكرىت، لە وەرزى داھاتوو بتواندرىت ھەموار بكرى، سوود بە ھەردوو لايەن بگەيەنيت، واتە بە خاوەن موئكيش و بە كرىچيش، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كاك نەريمان فەرموو.

بەرپىز نەريمان عبدالله:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

له راستیدا زۆربەى قسەکانى من کرا، بەلام وەکو من ئەوندەى ئەمەوى بلیم ئیمە لەکاتیک ئەو پڕۆژە یاسایەمان داناو له خولى پيشوو، دياره لهم پەرلەمانە بە ئیستاش و بە خولى پيشووش دياره مؤفەق نەبوین لەوەى که دامان رشتوو، قابیلی جیبەجی کردنه، بۆیه بەراستی ئەمە بۆخوی پرسیاریکە هەقە خەلک له پەرلەمانەکەى بکات، بۆچی ئەو بۆ پینج سال دەچیت تاوگو ئیستا یاسایەک که دایناو مەنتقى نیه؟، بۆ جیبەجی کردن ناشی، نەیتوانیوه بیگۆریت، ئەم پرسیارەش ئیستا ئاراستەى ئیمە ئەکریت، هەقى خویەتى خەلک رەخنە له ئیمە بگریت، ئەمە پڕۆژە یاسایەکە ئەکریت ئیمە بە رەچاو کردنى عەدالەت له نیاوان خاوەن مولک و کرئ نشین یاسایەک دابننێن که قابیلی گونجان بی، له راستى ئەم پەرلەمانە پیموایه ئەو چەندین حالەتە ئیمە کات ئەکوژین، دەیکهینە بەرنامەى کارهوه، له کاتیک که هەر له سەرەتاوه...، یەعنى نەگراوه تۆ یاسایەک دابننێى کارى پى نەکریت و تەمدیدیشى بکەى، یەعنى تەمدید کردن به کار پینەکردن لەکوپی یاسا هەیه؟، لەکوپی پەرلەمانى دنیا هەیه ئەمە؟، بۆیه که خەلەلى تیدا هەبوو ئەبوايه هەر لیژنەى یاسایى و لیژنە موختەسەکانى تايبەت بەم بواره بەراستی تەعدیل بکرایه، یان ئیلافا بکریت، پڕۆژە یاسایەکى تر دابندریت، یان تەعدیل بکریت، بۆیه ئەمە بەراستی شپرزەبیهکى دروست کردوو، پاشاگەردانییهکى دروست کردوو لەناو بازار، پەيوەندى به ژيانى خەلکەوه هەیه، چى به خاوەن مولک، چى بەکرىچى، بۆیه هەئناگرئ ئیمە زۆر تەئخیری بکەین، دەکرئ لەمانگى 9 و 10ى خولى داهاوو که دیت بەراستی، ئیمە یان پڕۆژەیهکى نوئ پيشکەش بکەین، یان تەعدیلی بکەینەوه بۆیه بەراستی ئەو رەخنەیه با ئیتر نەیهتە سەرمان، له هەندیک له پڕۆژەکانى تریش هەندئ لەم حالەتە هەیه، تەمدید کردنەوه به کار پیکردن تا حەدیک مەعقولە، بەس تەمدید کردن به کار پینەکردن بەراستی ئەمە زۆر نا مەعقولە، زۆر سوپاس.

بەرپز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كلك فاضل بەشارەتى فەرموو.

بەرپز فاضل محمد قادر (بەشارەتى):

بەرپز سەرۆكى پەرلەمان.

بەراستی ئیمە له سالى رابردوو ئەم پڕۆژەیه هاتە بەر دەست و تەئجیل کرا بۆ ئەمسال، پارەکه واسواسەیهک و را رایهکى زۆرى لەناو خەلک دروست کرد، بۆیه بەراستی منیش رەئیم وایه وەکو هاوێلانم تەئجیل بوونەکه ماوێهکى کورت بی، زۆر نەبی، چونکه بەراستی تەئجیل بوون وەکو ئەمسالەى رابردوو بی، دوو سال و چوار سالى تریش تەئجیلی بکەین، هیج له مەسەلەکه ناگۆریت، بەلام ئەوەى که من تیبینی دەکەم بەراستی یەکەم: پڕۆژەکه زۆر به لاوازی هاتوو، دوو مادده هاتوو، چونکه ئەمە عیلاقەیهکى موباشرى بەنفوسیکى زۆرى خەلکى کوردستانهوه هەیه، ئەوەشى که واقعه من تیبینیم کردوو، بەرپز سەرۆكى پەرلەمان، بەراستی ئەوەى که خاوەن مولکى قەدیمە مەغدوره لەم مەسئەلەیه، ئەوەى که کرىچى ئیستاشه مەغدوره، بۆیه ئەمە بەهەقیقەت پینوستى به چارەسەر کردن هەیه به زوویی، چونکه دوو لایەن و

دوو تەرەف مەغدور دەبى، ئەووش ھەمووى ھاوولاتى ئىمەيە، ھەم خاوەن مولك و ھەم كرىچى، بۆيە مەسەلەن ئىستا دوو دوكان ھەيەلە پال يەك پىموايە لەھەموو شارەكانى كوردستان، يەككىيان كرىكەى 150 دینارە يەككىيان كرىكەى ملیونىك دینارە، ئەمە عیلاقەى بە كرىچى قەدىم و بە كرىچى نوپو ھەيە، بۆيە پىويستە بەراستى منیش لەگەل تەنجیل بوون دام، بەشەرتىك بە پرۆژەيەكى دەولەمەند كە عیلاجى ئەو كىشەيە بكات، چونكە لە سالى رابردوو كە ئەم موناقتە ھەيە ھاتە پىشەو تەنجیل كرا تەقريبەن واسواسيەك و را پايەكى زۆر... ھەتا كىشەى دروست كرد، من بۆخۆم لەنووسىنگەى ھەلەبجە چەندىن جار خەلك ھاتۆتە لام، ھەم خاوەن مولك ھەم كرىچەكان، ئەمە پىويستى بە چارەسەرىكى وا ھەيە كە ھىچ لاپەك لەو لايەنانە مەغدور نەبى، زووش عیلاج بكرىت، زۆر سوپاس.

بەرپۆز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

د.رۆژان فەرموو.

بەرپۆز د.رۆژان عبدالقادر دزمى:

بەرپۆز سەرۆكى پەرلەمان.

باشترىن بەلگە لەسەر ئەووى كە ئەو ياسايە كەم و كورى تيايە، حكومەت لەسالى 2010 و ھەروھا لەسالى 2012 داواى تەمدید كردنى دەكات، جگە لەووى كە دوو پرۆژە ياسا لە لايەن پەرلەمانتاران ئامادەكراو بۆ چارەسەر كردنى ئەو كەم و كورتیانەى كە لە پرۆژە ياساكە ھەيە، سەبارەت بە كاتى خۆى كە ئەو ياسايە دەرچوو، ئىمەدەبى بگەرپىنەو ھەمە دەوى نىەتى موشەرىع، سالى 2008، پرۆتۆكۆلەكان ھەمووى ماون، باس لەو دەكات نىەتى موشەرىع چ بوو؟ ماوھىەك دانرا كە دوو سالە ئەوچا ياسايەكە جىبەجى دەكرى، نىەتى موشەرىع ئەو دەبوو، قەيرانى نىشتەجىبوون لە ھەرىمى كوردستان چارەسەر دەكرى لە ماوھى دوو سال، حكومەت پرۆژەى لەبەر دەست دابوو، بۆيە چارەسەر كردنى كىشەى نىشتەجىبوون لەھەرىمى كوردستان ماوھى دووسالى ھەيە، داواى ئەو دوو سالە ياساكە جىبەجى دەكرى، بەلام بەرنامەكان وەكو خۆى جىبەجى نەكرا، لەبەر ئەو ھەموو زورفە سياسىيەى بەسەر ھەرىمى كوردستاندا ھات، بۆيە زەمىنە خۆش نىە بۆ جىبەجى كردنى ئەم ياسايە، من خۆم پىشنىارى ئىلغا كردنەوھى دەكەم، پىشتگىرى ئەو بەرپزانە دەكەم كە پىشنىارى ئىلغا كردنەوھىيان كرد، چونكە ئەو ياسايە كىشە دروست دەكات، حكومەت پووبەرپووى كۆمەلنىك كىشە دەبىتەوھە لەكاتى جىبەجى كردنى، ئەگەر ھەر تەمدید كرا، تەمدید كردنەكە ماوھىەكى باشى بدەينى، بۆ نموونە پىشنىارى دوو سال دەكەم، لەبەر چى دوو سال؟، خۆت كە پىشنىارى دوو سال دەكەى ياخود بۆ دووسال تەمدید كراو، دەتوانى لەماوھى سى رۆژ ياساكە تەعدیل بكەى و ھەموارى بكەى، بەلام بۆ ماوھى يەك سال، 2013/7/15 ھەرىمى كوردستان بەپىي ياسا، سەرقالى ھەلپژاردنە، ئەوكاتە دەتوانىن بىين ياسا بەكرىدانى خانووبەرە ھەموار بكەين، ئىمە كاتى پەسەند كردنى دەستور لەماوھى درىژە پىدانى ماوھى پەرلەمان، شكايەتمان لە مەحكەمەى دەستورى ئى كرا، ئايا دەتوانىن لەماوھىەكى ئاوا ئەو ياسايە ھەموار بكەين، يا دووبارە تەمدیدی بكەينەوھە و پووبەرپووى ئەو كىشەيە بىينەوھە، بۆيە با ماوھىەكى زۆر بۆ تەمدید

کردنەكە دابنئین، ئەگەر ماوەكە دوو سال بوو، ئیئمە لە سى مانگ، لە سى رۆژ، لە دە رۆژ بتوانین ھەمواری بکەین، واتە ماوەی تەمىدى کردنەكە ئەگەر زۆر بى، پىگەر نىە لەبەردەم ئەوەی كە پىرۆژە ھەموار كىردن پىشكەش بکەین، ئەگەر تەمىدەكە پەسەند كرا، راي زۆرىنەى بەرپىز لەگەل ئەو بوو تەمىد بکرى، كار نەكردن بە ياساكە ياساى ژمارە (9) ى 2008 بگىتەو، زائىدەن ياساى ژمارە (16) ى (2011) راستە كە ياساىەك تەمىد دەكرى ھەموار كىردنەكەش دەگىتەو، بەلام لەبەر ئەوەى ئەحكامەكانى جوداىە، لەبەر ئەو ھەردوو ياساكە كارى پىنەكرىت، ئەسلى ياساكە و ھەموار كىردنەو كە لە سالى 2010 پەسەند كراو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

د.عمر فەرموو.

بەرپىز د.عمر حمدامىن نورەدىنى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر ئیئمە بمانەوى ئەو ياساىە رەت بکەینەو، ئىستا فەراغىكى ياساىى دروست دەبى بۆ بابەتئىكى گرنگ و ھەستىار، كە بە ياساىەك رىكخراو لە رابردوودا، چونكە داواكارى ھەيە بۆ درىژ كىردنەو و ھەستاندنى جىبەجى كىردنى ياساكە، لەبەر ئەوەى لایەنىك لەو لایەنانەى كە مافەكانى ئەوان رىك دەخات گلەيان ھەيە، ئەگەر ئىستا ياساكە رەت بکەینەو، بۆشايى ياساىى دروست بى، لایەنەكەى تىرىش دىسان بەھەمان شىو ھەول بەدەين و گازندەو نارەزايەتى دەبى، بۆيە رەنگە بۆچوونى دروست و بابەتئانە ئەو بى كە ئیئمە ھەول بەدەين ھەردوو خال بەيەكەو ئەنجام بەدەين، يەكئىكىان ئەويە كە ياساكە درىژ بکەینەو، ھەتا ھەستاندنى جىبەجى كىردنى ياساكە، وەكو حكومەتىش خوى داواى كىردو، درىژ بکەینەو بۆ ماوەى سالىك، لە ماوەى ئەمسالەدا دوو پىرۆژە ھەيە، پىرۆژەيەكئان خويندەو بۆ كراو و راپورتى لەسەر ئامادە كراو، پىرۆژەيەكى تىرىش ھەيە پىشكەش كراو، لە خيالى ئەمسالەدا ئیئمە بە ئاسانى دەتوانىن ھەردوو پىرۆژە ئاويتەى يەكترى بکەين، بکەين بە پىرۆژەيەكى باش، پىشكەشى بە پەرلەمانى بکەين، ئەوكات كە قبول كرا، ياسا كۆنەكە رەت دەكرىتەو و ياسا تازەكە جىبەجى دەكرىت، بۆ ئەوەى كە ئیئمە ياساىەكى تازەمان ھەبى، بۆ ئەوەى كە فەراغى قانونى دروست نەبى، زۆر باشە ئیئمە ھەول بەدەين بۆ ماوەى سالىك درىژ كىردنەو كە كار نەكردن بەو ياساىە درىژ بکەینەو، زۆر سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ژيان خان فەرموو.

بەرپىز ژيان عمر شريف:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

بەنيسبەت ھەفالىنم كە قسەيان كرد لە نووسينگەى سليمانى، ئيمە چەندىن جار لەگەل ئەو ھاوولائىيانە دانىشتوووين، ديارە ئەگەر چارەسەر نەكرىت كيشەى كۆمەلايەتى زۆر گەورەى لى ئەكەويتەو، منيش پشتگىرى ھەفالىنم دەكەم لە نووسينگەى سليمانى كە پيوستە ئەو پرۆژە ياسا تازەبەى كە تەقدىم كراو، خويندنەوہى يەكەمى بۆ بكرىت، ئينشائەللا 10/1 موناقتەشەى بكەين، چارەسەرىك بدۆزرىتەو ھەموار بكرىت ئەو ياسايە، زۆر سوپاس.

بەريز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:
ئاهەنگ خان فەرموو.

بەريز ئاهەنگ عارف:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

ھەموار كردنى ئەو ياسايە تۆكەمەى شتىكى موھىمە بەنيسبەت حكومەتيش، ئيمە زۆر جار پووبەرووى رەخنە دەبينەو، كە دەللىن بودجەى حكومەت بە ھەدر دەدرىت، يان رەخنەى لە حكومەت دەگرين، ئەگەر تەماشاي ماستەر پلانى شارى ھەولير بكەى و تەتبيقاتى، زۆر جار دەبينين بەريز پاريزگارى ھەولير كە دەلى من تەعويزم دايتە خاوەن ملكەكان، ئەگەر بيتو ياسايەكى تۆكەمە لە پەرلەمان ھەبى، ئەو دەبىتە ئيسراحت لۆ حكومەتيش، كە دىت و تەتبيق دەكات تووشى ئەو تەعويزەى نابىتەو كە دەيدات، بۆيە ھەدر نابى لە ئەموالى بودجە، ماستەر پلانىش خۆى با حەلى نەكات زۆر جيگا ھەيە مولكى بازركانى، كەونە خانوو، بەلام ساحيب مولكەكە لى دانىشتووو چونكە كرىكەى كەمە، ساحيب مولكەكەش پارەكەى وەرنەگرى، باشە ئەو كە ماستەر پلان تەتبيق دەكرىت، دى شۆفەرەكى لىدەدات حكومەتتاچار دەبى يان محافز ناچار دەبى پارەى بداتە خاوەن مولكەكەو بداتە ماليكەكەش، باشە ئەو ھەش ھەدرى ئەموالى دەولتە بۆ ئەوہى ماستەر پلانىش دەبى رەچاو بكەين دەبى ياسايەكى تۆكەمە بۆئەوہى حازر بكەين. سوپاس

بەريز د.رؤزان عبدالقادر احمد:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

تەنھا يەك روونكردنەو ھەيە، لەبەر ئەوہى من قسەم كرد ئىستا ياساى عىراقى جى بەجى دەكرىت خانوو بەرە ياساى ژمارە 87 سالى 1979 ئەگەر ئەو ياسايە ئىلغا كراو ھىچ بۆشايى ياسايى لە ھەرىمى كوردستان نابى ھەروەكو ئىستا ياساى ژمارە 87 سالى 1979 جى بەجى دەكرى، ھەتا ئەوكات پەرلەمانى كوردستان ياسايەكى نۆى پەسند دەكات . سوپاس.

بەريز عونى كمال سعید بەزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

1. پيشهكى من پيم باش بوو ئەندامانى پەرلەمانى كە لە پرۆژەى يەكەم وتیان تەرجومەى كوردى ئيمزا نەكرايە من تيبينيم لە سەر ئەو ھەيە، من كورد، شانازی بە كوردايەتى خۆم دەكەم وە نەم گوتیە ئەھمىيەتى نیه راپۆرت بە زمانى كوردى، برادەران بە ھەلە تەفسیریان كرد من گوتە ئەھمىيەتى ئيمزاكە نیه لە راپۆرتەكە، چونكە راپۆرتەكە بە زمانى عەرەبى نووسرابوو وە تەرجومەكەش كرايە، پاش ئەو ھى كە ئەمە راپۆرتمان نووسبە.

2. سەبارەت بەو پيشنيارەى كە لەو پرۆژەى پيشكەش كرا ژمارەىكە لە ئەندام پەرلەمان داوا دەكەن ھەموار بكریت، ژمارەىكە تر داوا دەكەن قانونەكە ئیلغا بكریت، ژمارەكى تر داوا دەكەن تەئجیل بكریت، باشە ئەگەر ئیلغا كرا، ئایا ھەراغىكى قانونى دروست نابى؟ چونكە ئەگەر تيبينى ئەو دەكەن ئەگەر لەو ماوہىە نەمانتوانى ھەموارەكە تقدیم بكەن، فراغىكى قانونى دروست دەبى لە بابەتەكە، پشتگیری لە قسەكانى ﴿دكتور عمر نورەدينى﴾ دەكەم چونكە ئیستا قانونىكەمان ھەيە كە قانونى ژمارە 9ى سالى 2008 دەرچوو، ھەموار كرا چەند حالەتەكە ھەيە بەردەوامە كاری پیدەكرى لە كوردستان، ئەھكامى جياوازە، بەلام خيلاف بوو لە ئەنجامى دوو ئیدارەى، بەراستى با بەراشكاوانە قسە بكەن لە ھەولير ياساكە جى بەجى كرا، لە دەوك جى بەجى كرا، لە سلیمانى جى بەجى نەكرا، كيشەكە لەوئ روويدا، ئیمە پەيوەندیمان كرد بە دادوەرە بەرپزەكان لە سلیمانى وتیان لۆمە ھىچ تەعمیمىك نەھاتیە بلئ بە قانونى ژمارە 9ى سالى 2008 ئیش بكەن، لەبەر ئەو ھى ئیمە لجانەكانى زەربەى عقار لە سلیمانى ئیشیان نەكردیە وە ھەئەسان بە تەقدیری مۆلكەكان بەگویرەى ئەو ماددەىە كە لە قانونەكەدا ھەيە بەھەر حال لیرە پيشنيارەكە بەو شكلیە داوا لە سەرۇكايەتى پەرلەمان دەكەم من خۆم لەگەل ئەو ھەمە قانونەكەى ئىجار عقار ئیلغا بكریت وە قانونىكى نۆى دابنن لئەماوہىەكى كەمدا بتوانن عەدالەت تەحقیق بكەن لەنیوان ساحب مۆلك و كرچىەكاندا، ئەو نوقتەكى ئەساسیە ئەوا رەئى شەخسى خۆمە وە ئیستا پيشنيارەكان بەو شكلیە ئایا تەعدیل بكرى قانونەكە؟ ئەگەر تەعدیل بكرى دەبى مەشروعى حكومەت رەفز كەینەو، واتە بگەرپینەو سەر برگەى سیەمى بەرنامەى كاری ئەمرو موناقتەشى قانونەكە بكەن ئایا كاتمان ھەيە ئیستا موناقتەشى مەعقولى بۆ بكەن؟ بتوانن قانونىكى ريك و پيك دەركەن لەو ماوہ كورتەدا كە عەدالەتى تەحقیق كەن لەنیوان كرچى و ساحب مۆلك، ئیمە ناگامان لەو ھىە فیعلەن كيشە ھەيە، كرچىەكان مەغدوورن، بەلام لە ھەمان كاتدا با بەعەدالەت و ئینساف قسە بكەن بەنیسبەت كرچى كەون، ساحب مۆلك مەغدوورە، كرچى كەونە ئەوانەى موراجەعەى زەربەیان نەكردیە كيشەیان بۆ دروست بوو یان نەكرايە وە لە ھەمان كاتدا بیناى نوئ كە تازە بكرى درایە ساحب مۆلكەكان مۆستەفیدن، قازانجیان كردیە بە ئارەزووى خویان بەكریان دایە، بەھەر حال ئەم ئەو قسانە دەكەم لە لایەنى یاسایى، من خۆم لەگەل ئەویدامە قانونىكى نوئ دەر بكەن لە ماوہىەكى كورتدا عەدالەتى تەحقیق بكەن لە نیوان خاوەن مۆلك و كرچىیدا، ئیستاش ئارائى ئەندامانى پەرلەمان بەو

شكليه، تەعدىل كىردىن يان تەمدىكىردىن يان تەئجىل كىردىن يان ئىلغائى قانۇنەكە؟ داوا لە لە سەرۇكاپەتى پەرلەمان دەكەم يەك، يەك ئەو رايانە بداتە دەنگدان.سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۇكى پەرلەمان:

دەئىن تەئجىل، دوو رەئى تەئجىل ھەيە يەككىيان دەئىت شەش مانگ يان بۇ وەرزى داھاتوو، يەككىيان دەئى سائىك ئەوى تىران دەئى دووسال يەككى دەئى ئەگەر قانۇنەكە لەغوو بىكرى فەراغى قانۇنى دروست نابى وەكو د. رۇزان دەئى قانۇنىكمان ھەيە بۇ ئەوى بەو قانۇنە ئىش بىكەين يەككىيان دەئى ئەم قانۇنە ئەوى كە پەرلەمانتارە بەرپىزەگان تەقدىمىيان كىردوو لە فەترەبەكى داھاتوو موناھەشە بىكرى، جا ئەو لە روى قانۇنىەو چۆن صياغەى بىكەن بۇ ئەوى ئەو رەئىانە بىخەنە تەصويتەو؟ ئەو بۇ خۇتان صياغەى قانۇنەكە بىكەن .

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر احمد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

لەبەر ئەوى دوورتىن پىشنىار ئىلغاكىردنەكەيە، ئىلغاكىردنەكە بدىرتە دەنگدان دواتر تەمدى كىردنەكە، تەمدىكىردنەكەش سى ماوہ داندرابە، شەش مانگ ويەك سال و دووسال كامەيان دەنگى ھىنا ئەو تەسبىت دەبى.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۇكى پەرلەمان:

فەرموو كوستان خان.

بەرپىز كۇستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

پىويستە سەرەتا ئەو بىرىتە دەنگدان ئايا ئىستا ئىمە ھەموارەكە بىكەين ئەوى لە بىرگە سىمە يان نا ئەگەر ئەو دەنگى نەھىنا ئىنجا بىچىنە سەر ئەوى ئىلغاي بىكەين يان تەمدىدى بىكەين ، بەئى وايە، چۈنكە سى كەس قسەى لەسەر كىردوو، چۆن وا نىە؟ ئىنجا پىويست ناكات ئەندامى پەرلەمان لە شۆين خوى وەلام بداتەو، بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان تىكايە رىگا مەدە.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۇكى پەرلەمان:

فىعلەن پەرلەمانتار كەس جەوابى كەس نەداتەو كەسىش لە شۆين خوى قسە نەكا، فەرموو لىزنىە قانۇنى ئىوہ چۆن ئەم پىشنىارانە دەخەنە چوارچىوہى قانۇنىەو؟

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ئەم موناھەشە دوورو دىرئە كە كراوہ لەسەر ئەم بىرگەيە كراوہ ئەم بىرگەيە كە لەبەرنامەى كىردا ھاتووہ جارى رەبىتى بە بىرگەكەى دواى خوى نىە، ئەمە رەبىتى بە خستە روو و گىفوگۇكىردنى پىرۇزە ياساى ژمارە 9 يە، ئايا

ئەمە تەمىد بىر ئىقائى ئىشكردى پى بىر ئى ياخۇد پى نەكرى؟ لىردا حەوت ئەندام پەرلەمانى بەرپىز ھەبوو كە تەئىدى ئەوھىان كىر تەمىد بىر ئىتەھ، ئىت تەمىدەكەيان كىر، يەئى بە واتە لەسەر پىرۇژەكە كە ھكومت ناردوويەتى ئىش نەكردن بە ياساى ژمارە 9ى سالى 2008 وەتەئىلەكە كە بەدوويەھاتووە بە ژمارە 16ى سالى 2002 بە واتە ئىش نەكردن بە ياساى ژمارە 9ى سالى 2008 وەھەموار كراوھەكە كە 16ى سالى 2010 ئەمە حەوت ئەندامى بەرپىز داواى كىر، بەلام بە موختەلىفى مودە داوايان كىر يەك سال ياخۇد دووسال، سى ئەندامى بەرپىز داواى ئىلغاي كىر دووھ دوانزە ئەندامى بەرپىز داواى تەئجىلى كىر دووھ، بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان ئىمە دەبى لەم مەجالە قسەى بىكەين ئىستا ئايا تەمىدى كەين لەسەر پىرۇژەى ھكومت كە ھاتووە حەوت ئەندامى بەرپىز قسەى لەسەر كىر دووھ وە ئەو پىرۇژەى كە لە ھكومت ھاتووە، ھكومت جىبەجىكارى ئەم ياساىيە، ئايا تەمىد كىر وە ئەم تەمىد كىر ئەگەر بىر سالى بى يان دووسال؟ بە واتە ئىقاف العمل ژمارە 9 ئەمە رىگر نىە لە ھىچ پىرۇژەىيەك ھەبى سبەبى تەئىلى ياساى بەكردانى خانو بەرە بىكات ئەگەر ھات و ھەر پىرۇژەىك تەئىل كىر ئەم ياساىيە بە دواھات ولە ياساىيە ھەموار كراوى ژمارە 9 ھەموارەكە كە 16ى بە قوھتر بوو، باشتر بوو، لە صالحى ھەردوولا بوو، ئەوا ئۆتۆماتىكەن ئەم ياساىيە كە ئىستا ھەبە ئىلغا ئەبى و ئەو تەئىلە كە پىشكەش ئەكرى ئەبىتە ياساىيە كى جىبەجىكار، لەبەر ئەوھى پىوئىستە پەرلەمان رايەكە كە ھكومت كە ھاتوۋتە پەرلەمان ئەوھ بىرئىتە دەنگدان ھەروھكو لە بەرنامەى كارىشدا ھاتووە. سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

بەلام زىاد لە سى ئەندام پەرلەمان داوايان كىر دووھ بىر وھرزى داھاتوۋ تەئجىل بىر، ئىستا لەرووى قانۇنىيەھەك، يەك بىخەپنە دەنگەھە كامەيان ئىصولى ترە بىر ئەوھى دەنگى لەسەر بىدەين، بەراستى زۆر مناقەشەى لەسەر كرا

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر احمد:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

سەرھتا دوورتىن پىشنىار ئەوھ بوو كە ئىلغا كىر ئەكە لەلايەن پىنچ پەرلەمانتار پىشنىار كرا، پىشنىارەكان دەبى دەنگدانى لەسەر بىر، دوورتىن پىشنىار ئىلغا كىر ئەكە، دواتر تەمىدەكە.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

فەرمو سۆزان خان.

بەرپىز سۆزان شەھاب نورى:

بەرپىز سەرۇكى پەرلەمان.

ئىلغاكە لەناو راپۇرتەكە نەھاتووە، ئەمە پىشنىارە كە واتە تۆ جارى لە پىشەھە ئەوھى لە راپۇرتەكە ھاتووە تەئجىلەكە، تەئجىلەكە بە مودەى موختەلىف باس كراوھ ئەگەر تەئجىلەكە دەنگى نەھىنا ئەوسا دوو بابەتمان لەبەر دەستە يان ئىلغا كىر ئەوھى يان كار كىر بەھەموارە كە پىشكەشكراوھ.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۇكى پەرلەمان:

بەرپىز لىژنەى ياساىى.

بەرپىز د.رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پېشنىيارەك ئىلغاكردنه لەلايەن پېنج پەرلەمانتار پېشنىيار كرا، پېشنىيارەك تەمدىكردنه تەمدىكردنهكەش سى راي جياوازى لەسەر بوو، شەش مانگ و يەك سال و دووسال پېشنىيار كرايە ئەو چوار پېشنىيارە بدرىتە دەنگدان، كامەيان زۆرىنەى دەنگى هېنا ئەو پەسند دەكرى.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عونى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە لە لىژنەى ياساىى بە زۆرىنەى دەنگ لەگەل ئەو دەپنە كەوا پرۇژەى حكومەت بۇ تەئجىل كرىنى بخرىتە دەنگدانەو.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كاكە لە شۆبىنى خۆت قسە مەكە، كاك كاردۇ قسە مەكە، نوقتەى نىزامت دەدەمى با قسەى خۆى بكا، فەرموو كاك عونى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىمە نوپنەرى لىژنەى ياساىينە، لەسەر مەنەصەينە مەعنا وايە تەمسىلى وان دەكەين، بەلام ئىمە لە سەرۆكايەتى سى كەسەن لىرە دوو كەسمان لەگەل ئەو دەپنە كەوا تەمدىد بكرى مەشروعى حكومەت بخرىتە دەنگدانەو، ئايا كى لەگەل ئەو دەپنە؟ داوا لە سەرۆكايەتى پەرلەمان دەكەم ئەمە بخرىتە دەنگدانەو.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئارام.

بەرپىز ايوب نعمت قادرى ئارام:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەو بنەمايەى كە كارى پىكراوہ بۇ موناقتەشە و دەنگدان ئەمە بۇ دوورتىن دەنگە، ئەوہە ھى دكتور رۇزانە، ئەوہە تەنھا بۇ راپورتە، ئەوہەى كاك عونى باسى دەكات موناقتەشەكراوہ، چەند كەسى رەئى داوہ لەسەر ئىلغاو ئەویش دوورتىن دەنگە. سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان.

فەرموو كاك كاردۇ.

بەرپىز كاردۇ محمد پىرداود:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە يان بە پەيرەو كار دەگەين يان عورفېك لە پەرلەمان ھەيە لە راپوردوو ئىشمان پى كىردووہ كە دوورتىن پېشنيار دەخريتە دەنگدانەوہ، بەلام بە راستى برادرانى ليژنە كە لەوئ دادەنيشن ھەستى خۇيان تىكەل بە رايەكان دەكەن، زۆرىنەى چى. ليژنە ياسايى لەوئ دانىشتىە، يەنى كام زۆرىنە؟ كام گىفتوگۆ؟

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو دىكتور عومەر.

بەرپىز د. عمر حمد امين خىدر(نورەدپىنى):

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

لە شىوہى گىشتى دا دوو بۆچوون ھەيە، يەككىيان دەلى ئىلغا بىرىتەوہ، ئەوہى تريان دەلى تەمدىد بىرىتەوہ، ئەگەر تەمدىد كرايەوہ، دواى ئەمە چەند تەمدىد بىرىتەوہ؟ ئىستا ئەم پېشنيارانە بىخەنە دەنگدانەوہ ئىترەسەم دەبى.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو سۇزان خان.

بەرپىز سۇزان شھاب نورى:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

يەنى من بە داخوہ جارىكى تر ئەيلىمەوہ ئەمپرۆ ليژنەى ياسايى نازانم بۆچى نە لە راپۇرتەگاناندا ئەگەر لەناو ئەو ليژنەى ياسايە موقتەرحىك ھەبووبىت بە ئىلغاكردەنەوہ بۆ لە ناو راپۇرتەگاندا نىە؟ ئەوئ كە لە لاى منە يەك بابەتە ئەلى ماددەى يەكەم كارنەكرىن بە ياساى ژمارە 16ى سالى 2010 ئەگەر رەئىكى تر ھەبوايە من مەبەستەم لە چى يە كارى ليژنەكە ئەگەر دانە نىشتوون ديارە دانەنىشتوون، يەكسەر بىرياريان داوہ كە راپۇرتەكە بەم نەوہە بنووسرى و ئىمزاىان كۆ كىردۇتەوہ، چونكە ئەگەر كۆ بىنەوہ دەتوانن ھىچ نەبى قەناعەت بىكەن بەيەكترى ئەگەر رەئىەكى تازە ھەيە بىانەوئ ئىزافەى بىكەن بۆ ئەم راپۇرتە دەتوانن بىخەنە ناو راپۇرتەكەى خۇيانەوہ ئەوسا دەلىن وەكو چۇن ھاتووە ئەلى ئەغلبىە رەئى ئەوہيە تەمدىد بىرى، ئەقەلبىە رەئى ئەويە ئىلغا بىرىتەوہ، ئەوہ بوونى نىە لە راپۇرتەكەيدا من تىناگەم ئىستا ھاتووتە ئەوئ لەوئ دانىشتوون تەمسىلى رەئى خۇيان نابى بىكەن، دەبى تەمسىلى ئەم راپۇرتە بىكەن كە قسەيان لەسەر كىردووہ ئىمزاىان كىردووہ.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرموو ئەفەين خان.

بەرپىز ئەفەين عمراحمەد:

بەرپىز سەرۋىكى پەرلەمان.

ئىمە لىرە پىرۇۋە ياسايەكمان بۇ ھاتوۋە لەلايەن ھكۈمەتەۋە كە داۋاي تەئجىل دەكات، ئەساس ئەۋەيە ئەۋ پىرۇۋە، ئەم ياسايە يەك خالە كە تەئجىلە، بۇيە من پىزم ھەيە بۇ ھەموو بۇچوونەكان، بەلام خۇي ئەبى ئەساسى پىرۇۋەكە بخىرئە دەنگدان كە پىرۇۋەكە داۋاي تەئجىل ئەكا پاشان ئەرۋىن بۇ ئارائى تر ئەگەر ئەۋە دەنگى نەھىنا، بەلئ وايە، لەبەر ئەۋەي پىرۇۋە ياسا كە خۇي تەنھا يەك خالە داۋاي تەئجىل كىردنى ئەكا ئەمپۇ بەرنامەي كار لەسەر تەئجىل كىردنەكەيە، لەبەر ئەۋە ئەبى ئەساسەن ئەۋە بخىرئە دەنگدان، دەنگى نەھىنا ئەۋە كاتە ئەچپنە خالئ تر. سوپاس.

بەپىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور ئەحمەد.

بەپىز د. احمد ابراهيم على (وهرتى):

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ئەۋەي لەپاپۇرتەكەي لىژنەي ياسايدا ھاتوۋە ئەۋەيە كە لە ھكۈمەتەۋە ھاتوۋە، ھكۈمەت ئەۋەي داۋا كىردوۋە، لىژنەي ياسا ي رەئى خۇي لەسەر ئەۋە داۋە، شتىكى دىكەي تىنەخستوۋە، بۇيە ھەر ئەبى ئەمە رەئى بى، بەلام بۇ چەند بى تەمدىدەكەي؟ بۇ چەند سال بى؟ بۇ چەند مانگ؟ بى ئەۋەيە بەرپاستى من ھەست ئەكەم يەنى ھزوررو كارى لىژنەي ياسا ي كە زۇر ھزوررو كارى ھەيە بەرپاستى تەقدىر ناكىرئ، يەنى كۆبۈنەۋەيان نەكردوۋە، ئەي ئەم ئىمزا يانە لە چىەۋە ھاتوۋن؟ يەنى ئەمە بەرپاستى ئىججافە بەھەقى لىژنەي ياسا ي، من پىم وايە لىژنەي ياسا ي كارى خۇي كىردوۋە، راپۇرتى داۋە لەسەر ھەموو، بەلام ھەندىكىان رەنگە پەلەپەلى تىدا كرابى كە ئىمزا كوردىەكان نىە، دەكرا ئىمزا ەرەببەكانىش لەگەل ئىمزا كوردىەكان ئىستىناخ كرابايە، زۇر تەبىعى بوو، من پىم وايە ۋەكو ئەۋەي ئەفەين خان وتى ئەمە ئەسلە، ئەمە بخىرئە دەنگدانەۋە، ئەگەر دەنگى ھىنا، ئەگەر نا رەئىەكانى دىكە بخىرئە دەنگدانەۋە. سوپاس.

بەپىز د. ارسلان بايز / سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالسلام.

بەپىز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپاستى من ئەمەۋى شتىك بلىم لە ترسى ئەۋەي پاش دەنگدانەكە بلىن با بەردەۋام بىن دەنگ بدەين لەسەر ماددەي يەكەم، پىش قسەكەي خۇم بكەم ، چونكە ئەۋە بە گرنگ ئەزانم ھەر يەكك ئەۋە بخوئىت مەئناي پىچەۋانەي مەبەست دەدات واتە كار كىردن بە ياسا ي ژمارە ﴿9﴾ دكتورە رۇژان باشتەر لە من دەزانىت، كار نەكردن بە ياسا ي ژمارە ﴿16﴾ ى ھەموار كىردنى يەكەمى ياسا ي بەكردانى خانوو ئىلفائى ھەموار كىردنەكە بە تەنيا ئەكات، بەلام ئەۋە كارنەكردنەي ئىمە تەمدىدەمان كىردبوو بە سائىك، تەۋاۋ ئەبى

واتە قانۇنى ﴿9﴾ نى ئىمە ھەموومان قسە لەسەرى ئەكەين، تەنفىز ئەكەين، رچاتان لى ئەكەم ئەو صياغە خەتەرە تەعدىلى كەن. ئەگەر ھاتو دەنگدان بوو لەسەر ماددەى يەكەم كار نەكردن بەياساى ژمارە ﴿9﴾ نى 2008 ۋە ھەموار كوردنەكەى، ئىقتراح ئەكەم ئەم نەصە بنووسرىت، ئەمە خەتەرەكە بوو ويستم بېھىنمە بىرتان پىش دەنگدان، دووہم: ئىمە نە يەكەمىن پىرۆژە ياساى ھاتوۋە لاي ئىمە راپۆرتى لەسەرە، راپۆرتى لىژنەكان يان دەلىت رەد بىرى يان دىت لىرەش نووسراوہ پىرۆژەكە دەكەن، پاش ئەوہى دەستكارىمان لى كىردوۋە، ئەلىت خۇى كە مادام دەستكارىتان كىردوۋە واتە ئارا ئەبى صياغەى ماددەى يەكەم چۆن ئەبىت؟ ئەگەر ھاتو ھەموو صياغە رەفز كران، ياساكە رەفز ئەبىت، بەلام من ئەمە ئىستا سەير ئەبىنم، ئىمە لە موناقتەشەكردنى ياسايەك دىين ئىقتراحاتى تى تازە تەقدىم دەكەين، بە دلمان نىە ئەم ياسايە با دەنگ نەدەين لەسەرى بە دەنگدانى ئىمە ئەو كاتە دەنگ نادىت لەسەرى ياساكەش دىنە مەوزوعىك، باشە ئەوہ ياساكە رەد كرا، پىشنىارى ياسايەكى تازە پىشنىارى خستە پىشى ئەوہى ياساى تازە دىت، بۇيە بە رەئى منى شەخسى لەسەرەتاوہ ئەم نەصە پاش دروستكردنى بخرىتە دەنگدان، ئەوانەى ئىمە پىمان ناخۆشە رەدى ئەكەين ۋە پاشان رەدى خودى ھەموو ياساكە دەكەين ۋە تەواۋ ئەبىت موزوعەكە. سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك پىشەوا.

بەرىز پىشەوا توفىق مەغىد:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئەگەر بىر پار وايە ئەصل ئەوہى كە ئەوہى لە راپۆرتى لىژنەى ياسايدا ھاتوۋە بخرىتە دەنگدانەوہ، كەواتە پىويستى بەوہ نەدەكرد ئەندامانى پەرلەمان ھىلاك بىكەن ئەو ھەموو موناقتەشەىە موداخەلەى بىكەن لەسەر ئەوہ، بۇيە ۋا پىويست دەكات ئىجتىرام لە رەئى، لە پىشنىارەكانى ئەندامانى پەرلەمان بىگرىت بەوہى كە ئەو پىشنىارانەى كە ئىستا ھەيە دوورترىن يان بخرىتە دەنگدانەوہ، نەك ئەوہى لە راپۆرتەكەى لىژنەى ياسايدا ھاتوۋە. سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك خورشىد.

بەرىز خورشىد احمد سلیم:

بەرىز سەرۆكى پەرلەمان.

دىارە لە ھۆلى پەرلەمان بۇچوونى تەنجىل كىردن ھەيە، دىارە من پىشنىار دەكەم فەكرەى تەنجىل كىردن بىخەينە دەنگدان، ئەگەر دەنگى ھىنا ئىنجا بىين شەش مانگ، سالىك يان دووسال ئەگەر ئەوہ ھەمووى دەنگى نەھىنا، ئىنجا دەچىنە رەئى تر بۇ ئەوہى بابەتەكە يەك لاي. سوپاس.

بەرىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كاك حەمە سەئىد.

بەرپۇز حەمە سەئىد حەمە ئالى:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

بەپىيى پەيرەۋى ناوخۇ كە جەنابتان ئەزانن كە رەئىيەك تەرح كرا زىاد لە سى كەس پىشتىگىرى كرد، ئەبى ئەمە بخرىتە دەنگدانەۋە با لە راپۇرتىشا نەبى، ئەمە خالىك، خالىكى تىرىش، ئەۋەيە كە بەپىيى ئەم عورفەي كە ئىمە پەيرەۋمان كىرۋە ئەۋەيە كە دوورتىن دەخەينە دەنگدانەۋە، خالىكى تىرىش كە حەز دەكەم ھەرۋەكو، مولاخەزە بىللىم ئىمە لە موناخەشەي راپۇرتەكانى تر كە موناخەشە كراۋە دواتر لىژنەي ياسايى چۈن رەئىيە كانىان گەللا كىرۋە ھاتوۋىن دىسان دەنگمان داۋتەۋە، يەئنى لە كاتى موناخەشە دەنگمان نەداۋە بۇراپۇرتەكانى تر، بەس ئىستا بۇ لەكاتى موناخەشەكە دەنگ دەدەين؟ كە من ئەمەيانم پى بەپىيى پەيرەۋە وپۇرگىرامەۋە موفەزەلە، بۇيە من پىم وايە، جەنابت بەپىيى دوورتىن بىناخەيتە دەنگدانەۋە .سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو نەسرىن خان.

بەرپۇز نەسرىن جمال مصطفى:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

دىارە ۋەللا من نازانم ئەۋ برادەرانەي دەللىن تەنھا ئەۋەي لە راپۇرتەكەدايە حكومەت ناردوۋىيەتى تەنجىل كىرەكە بخرىتە دەنگدانەۋە، بەراستى ئەمە ناكىرئ ئەگەر دەنگ ئەدەن بەۋە، ئەي بۇ ھىناۋتانە ناۋ ھۆلى پەرلەمانەۋە موناخەشەي لەسەر كىرئ؟ ئەندامانى پەرلەمان ئەگەر موناخەشە لەسەر ئەۋ بابەتە نەكەن بۇ دەۋلەتمەند كىردى بابەتەكە، ئەي ئەبى ئىشمان چى بى؟ بەراستى من پىشتىۋانى لە رايەكەي كاك پىشەۋا و كاك حەمە سەئىد دەكەم، دوورتىن را چىيە ئەۋە بىخەنە دەنگەۋە. سوپاس.

بەرپۇز د. ارسلان بايز / سەرۋىكى پەرلەمان:

فەرمو كاك ئىسماعىل.

بەرپۇز اسماعىل محمود عبدالله:

بەرپۇز سەرۋىكى پەرلەمان.

حكومەت ئەۋ پىرۋەي ناردوۋە بۇ تەمىد كىردن، لىژنەي ياسايى پىشتىۋانى لە تەمىدەكە دەكات، لىرە كە ئەخىرەتە بەردەم گىفتوگۇ لە پەرلەمان تا ئىستا ھەروا عورف بوۋە، بۇيە پىرۋەي تىرىشى بەدوا دادىت لە سەرۋە رىككەۋىن دوورتىن را چ بوۋە پىشنىار كراۋە، دوورتىن را بىخەينە دەنگدانەۋە، دوورتىن را داۋاي ئىلغا ئەكاتن، ئەگەر ئىلغا كرا ئەۋە تەۋاۋ ئەبى و كۆتايى دىت، ئەگەر ئىلغا نەكرا ئىنجا دىينە سەر رەئىيەكانى تر، ئەۋ رەئىيەكانى كە ھاتوۋە {شەش مانگە، يەك سالە، دووسالە} قسەي لەسەر دەكرئ، داۋاي پىرۋەكە پىشكەش دەكرئ، پىم وايە لەۋە زىاتر نابى. سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

ئاخىر كەس دكتورە رۇزان قسە دەكات، دوايى دەخەينە تەصويتەو.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

سەبارەت بە راپۇرتى لىژنەى ياساي كەوا دەللىن ھەندىك پىشنيار نوپىيە لە كۆى ھەشت ئەندام شەش ئەندام تەحەفوزى ھەيە، سى ئەندام نووسىتيان داواى ئىلغا بىكەين، واتە ئىلغا كىرەنەكە نوئى نىيە، پىشنيارەكى ئىستانىيە، راپۇرت تەسبىت كرايە ئەوۋە يەك، دوو: لە راپۇرتى لىژنەى ياساي رۇزى 4/30 لەسەر پىرۇژەى ھەموار كىرەنەكە كە لەلايەن ژمارەى ياساي ئەندامانى پەرلەمان پىشكەشكرايە ھەرچەند خالى سىيەمى بەرنامەى كارە، بەلام لەوئىش دوو را ھەبوو لەگەل لىژنەكە رايەكيان لەگەل ئىلغا كىرەنەكە بوو، رايەك لەگەل ھەموار كىرەنەكە بوو، بۇيە من ئەم بەلگانە دەينمەوۋە تەنھا بۇتان بىسەلنىم كە ئىلغا كىرەنەكە پىشنيارەكى نوئى نىيە ئىستا پىشنيار كرابى لەراپۇرتەكە ئىلغا تەسبىت كرايە، لەراپۇرتى رۇزى 4/30 دوو را لە ناو لىژنە ھەبووۋە كە لەسەر پىرۇژەى ھەموار كىرەنەكەيە. سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

خۆى لەراستىدا، تىكايە نەختىك بى دەنگى، دوو رەئى يەككىيان دەلى ئىلغا بىكرى، يەككىيان دەلى تەمدىد بىكرى، ئەگەر تەمدىدەكە دەنگى ھىنا ئىنجا دەبى بىخەينەوۋە دەنگدان، جارىكى دىكە ئايا تەمدىدەكە بۆكەى؟ بۇ شەش مانگ؟ بۇسائىك؟ بۇدووسال؟ لەبەر ئەوۋە دوورترىنەكەيان ئىلغايەكەيە تىكايە لىژنەى ياساي ئىلغايەكە بىخوئىنەوۋە بۇ ئەوۋە بىخەينە تەصويتەو.

بەرپىز د. رۇزان عبدالقادر دزەبى:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

پىشنيارەكە بدىرئتە دەنگدان كى لەگەل ئىلغا كىرەنە؟ ئەگەر دەنگى ھىنا ئىنجا صياغە دەكرىت، جارى پىشنيارەكان دەدرئتە تەصويت، دوايى صياغەى ماددەكە لەسەر رۇشنايى پىشنيارەكان دادەرئىرئتەو.

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەل ئەوۋەدايە ياساكە ئىلغا بىكرى تىكايە دەست بەرز بىكاتەوۋە؟ ﴿30﴾ كەس لەگەل لەغو كىرەنە دايە، كى لەگەلدا نىيە لەغو بىكرى؟ ﴿47﴾ كەس لەگەل ئەوۋە دايە ماددەكە تەمدىد بىكرى، يەعنى بەعەكسى رەئىيەكەى يەكەمە، ئىلغا نەكرى، ئىستا لىژنەى ياساي بۇتەمدىدەكەى بزانە چۇن صياغەى دەكەن؟

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ئىستا سەبارەت ماوۋەكە ئىمە صياغەكەمان ئامادەكردوۋە، ئايا شەش مانگ بى يان سائەك بى يان دوو سال بى؟

بەرپىز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو كوۋىستان خان.

بەرپىز كوۋىستان محمد عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

ھەموو ئەوانەى داواى تەمىدىيان كىردووه لەگەل وتیانە ھەموار بىكرى ئەمە چۆن جى بىكەينەوہ بۆ ئەوہى ئەمەش وەكو بەئینەكەى سالى 2010ى لى نەپە، ھەموارى نەكەين، يەئنى ئەمە چۆن جى بىكەينەوہ؟ كە ئیمە ئىلتىزام بەوہ بىكەين كە پىش تەواو بوونى ئەو وادەپە ياساكە ھەموار بىكەين و. سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك ئىسماعىل.

بەرپىز اسماعىل سعید گەللى:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

بەرپاستى ئەمپرو لىژنەى ياساى جىگای گلەپى بوون، يەئنى ئیمە موھم ترين و فەعال ترين سىكتەر ئىستا لە كوردستان كە كار بىكات سىكتەرى عقاراتە، ھەموو سىكتەرەكانى ترمان مردووه، صناعەپە، زراعەپە، سىاحەپە، ئەم سىكتەرە وجودى ھەپە ھەتتا مونافەشەپەكى وامان ھىشتا بەرچاوى زۆرپەى ھاوپىكانمان نا رەوشنە، بۆپە من جارىكى كە داوا ئەكەم فرسەتپىكى كە بىرپىت ھەرچى وەقتەكە تەمىدىد دەكرى، تۆ لە بەردەم ياساپەكى زۆر كۆن داى بە رپاستى رپىگرە لە بەردەم گەشەكردن، بۆپە من داوا ئەكەم ئەمە بە نەزەرى ئىعتىبار وەربىگرى، ئیمە موھم ترين سىكتەر، سىكتەرى عقاراتە ئیمە ئەو ياساپەى چوار سال پىش ئىستا لە پەرلەمانى كوردستان مونافەشە كراوہ ياساپەكى تۆكەپە، تەنھا يەك فەقەرەى تىاپە زولمى تىاپە لە سەر كرىچى، دەنا ياساكە ياساپەكى عەصرپە، تەنھا ئەوہپە حسابى بۆ ئەو كرىچپانە نەكردووه كە زەمەنىكى زۆرە لە ناو خانووہكانە يان سەر فقىلى زۆريان داوہ، بۆپە ئىلغاكردنەوہى بە رپاستى شتىكى سەپىر بوو پىم واپە لىژنەى ياساى دەبواپە فرسەت نەدەن، بۆپە من داوا ئەكەم تەمىدىكردن بە كارنەكردن بەشەش مانگ تىنەپەپەرى، چونكە لەبەردەم گەشەكردنپىكى. زۆر سەرىعە لە كوردستان. سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋكى پەرلەمان:

خۆى لە رپاستىدا ئەگەر نەختى بەرچاومان روون بى، ئەگەر سالىك تەمىدىدى كەپن پىمان نەكرى سالى داھاتوو، چونكە دەكەوینە بەردەم ئىنتىخابات يان دەپى شەش مانگ بى يان ئەپى دووسال بى.

بەرپىز اسماعىل محمود عبدالله:

بەرپىز سەرۋكى پەرلەمان.

كە دەللى سالىك شەرت نپە بزەبت، ئىلا سالەكە تەواو بى، لەو سالەدا دەتوانى لە شەش مانگدا تەواوى بىكەى، تەعدىل دەكەى.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۋكى پەرلەمان:

فەرموو كاك عومەر.

بەرپىز عمر عبدالرحمن على:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ليژنەى ياسايى ئەمىرۇ ھىچ تەقسىرىكى لە سەر ئەو نەبوو جايىزە كەم و كورپىشى ھەبوو بى، بەلام بەم شىو نىە راستە ئىمە ھەست پى ئەكەين كە ئىستىمارى عقارى گەورەترىن ئىستىمارە ئەمىرۇ لە ولاتەكەى ئىمە ئەگەر رووبدات، بەلام ھىچ موستەسىمىرىك نايەت بە مەلاين دۆلار سەرف كات بە گوپىرى ياسايەكى كۆن بە عەقلىكى ئىجار مستائىجىرىك بچىتە ناوى ھەتا قىامەت بۆى نەبى بىتە دەرى، سوود لە عقارەكانى وەرېگرى وە ياخود تەعدىلىكى تيا نەبى تەبدىلى، يەنى تەحدىدى بەدەلاتى ئىجار لە چەند سالىكە يەك بەدواى يەكە بۆى نەگرى، كەس ھىچ مستەسىمىرىك نايىت مەلاين دۆلار دابنى بە سەد دۆلارو دووسەد دۆلارو بۆ ئىستا تا سى سالى كە بە ھەمان كرى پروا بەرپو، لەبەر ئەوئى ئىمە ئەم ياسايەمان زۆر بە گرنگ ھاتوووتە بەر چا، وەزۆر بەگرنگىش دىتە بەرچاومان وە پىوئىستىشمانە تەعدىلىكى زۆر باشى تيا بكرى وە پىوئىستىشمانە ياسايەكى زۆر رىك و پىك، ئەھكامەكانى قانونى مەدەنى كە لە دونىاي سەر زەمىنە ئەمىرۇ ھەموو عقودى ئىجار بە مودىيە بە گوپىرى قانونى مەدەنىيە، بەلام پىوئىستە بە شروتى خوى بى، تەوازنە لە بەينى مالك و موستەئجىرە، خۆ كاكە ساحب مولكەكەش مواتنە، ھاوولاتى ئەم ولاتەيە، خۆ لە شۆينىكى كە نە ھاتوو، ئىمە نابى ھەر لايەنى كرىچىكە بگرىن، پىوئىستە لايەنى ساحب مولكەكەش بگرىن بۆ ئەوئى ئىستىمارى عقارى لە ولاتەكەى ئىمە بەرەو زىادى پروا. ئەمە يەك.

دوو: ئىمە لە سەرقەسى كاك اسماعىل ئىمە ئىلغامان نەكردووە باسىشمان نەكردووە ناشلىين ئىلغاي ئەكەين، دەلئىن ئىقافى ئىشكرىن بەو ياسايەكى كە خەلكى بە دلئى نىە، بۆچى بەدلئى نىە؟ بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان، ئەندامە بەرپىزەكان، لەبەر ئەوئى مەھلاتى تىجارى زىاتر ئەگرىتەو، مەھلاتى تىجارى كۆمەلە پارەيەكى زۆر لەسەر سەر قفلى ئەدرى، راستە ھىچ كەسى دەيان دەفتەر دۆلار كە سەد ھەزار دۆلار ئەكات نادات كە ساحب مولك پاش دووسال، پاش سالىك بىكاتە دەرەو پارەكەى پروا، ئەمەيە كىشەكەى دروست كردوو، لەبەر ئەوئى پىوئىستە ھەلكى بۆ ئەمە بدۆزىتەو، ھەلكى بۆ ئەمە بكرى ئەم تەمدىدەكى كە ئىمە ئەيكەين، سال كەمترىن وارد نىە، سال زىاتر بى وارد، وە دواتر ئەتوانى خۆ ھەر كاتىك پىرۆزە ياساكە بۆ تەعدىل كرىن دەستى كەس نەگىراو ئەگەر سى مانگى تر پىرۆزەيەك بىنن پىرۆزەيەكى زۆر باش بى دەنگى خوى بىنى، ھەموو ئەمانە ئىلغا ئەكاتەو. سوپاس.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

فەرموو دكتور عومەر.

بەرپىز د. عمر حمد امين خدر(نورەدىنى):

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

لەراستىدا ئىستا ماوتەو سەر ئەوئى كە تەمدىدەكە چەند بى؟ ئەگەر بمانەوئى بلئىن تەمدىدەكە بەمەرجى تەعدىلەو، بى، لە راستىدا ئەمە رەنگە پىشىنەيەكى قانونى لەو بابەتەمان نەبىت، من رەئى

خۆم دەئىم، من وەلامى كەسم نەداوئەتەو، من پىم وايە ئەو رەئىيە نا قانۋونىيە، ئازادىم لە رەئى گوتن، من پىم وايە ئەمە ناكىرئ ئىمە بلىين تەمدىدى دەكەين بە مەرجى تەعدىل لە ناو قانۋونە چونكە پىكارى ترى قانۋونىمان لە پىشە بۆ تەعدىل كىردنى قانۋونەكە ھەر وەكو ئىستا گىراوئەتە بەر، پىرۆژەيەك ھەيە راپۆرتى بۆ ئامادەكراو، پىرۆژەيەك ھەيە پىشكەش كراو بە لىژنە پەيەندىدارەكان، سەرۆكايەتى لە سەققىكى زەمەنى كورتدا ھەول بەدەين تەعدىلەكە بىخەنە ناو بەرنامە و موناقتەشەى بىكەين و دەنگى لە سەر بەدەين و يەك لای بىكەينەو، بەلام ئىمە بلىين شەش مانگ سەققە زەمەنيەكە كورتتر دەبى، ئەگەر بلىين سالىك سەققە زەمەنيەكە لە بەر دەم زۆرتتر دەبى بۆ ئەوئەى بتوانىن، رەنگە بتوانىن بە دوو مانگى تر بىكەين، رەنگە بتوانىن بە سى مانگى تر بىكەين، رەنگە بتوانىن بە شەش مانگى تر بىكەين، بۆيە ماوئەى سالىك گونجاو بۆ ئەوئەى ئەم دوو پىرۆژەيە گىفتوگۆى لە سەر بىكەين پاشان ھەموارى بىكەينەو. سوپاس.

بەريز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

فەرمو كويستان خان.

بەريز كويستان محمد عبدالله:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

وئلا من بە داواى لىبوردنەو رەخنەيەكم لە سەرۆكايەتى ھەيە، ئەم بابەتە گىفتوگۆى لە سەر كرابوو، حەق نەبوو رى بەدەن نە بە { كاك اسماعيل نە بە كاك عمر } قسەى لە سەر بىكەنەو، چونكە ئەمە لايەنە لە پەيرەوى ناوئەو. يەك: دووئەمىش: ھەر ئەندام پەرلەمانىك ھەلدەستى يان قسەيەكى بۆ ھاتوو، يان وەلامى برادەرەكى خۆى ئەداتەو كە حەق نىە ئەمەش رىگاي پى بدرى، من ئەو پىرسيارە ئاراستەى سەرۆكايەتى ئەكەم، پىرۆژە ياسايەك ھەيە سى سائە خويىندنەوئەى يەكەمى بۆ كراو، بەلام ئەوئەى ئىستا موناقتەشەمان كىرد سى رۆژە خويىندنەوئەى يەكەمى بۆ كراو، سەرۆكايەتى بە چ پىوئەرىك خالى دووئەمى خستە پىش خالى سىيەم، يەئنى ئەو پىوئەرەمان بۆروونكىردنەو. سوپاس.

بەريز د. ارسلان بايز / سەرۆكى پەرلەمان:

پىوئەرەكە ئەوئەى پىرۆژەى حكومەت ئەفزەليەتى ھەيە. دووئەمىشيان ئەوان موخالەفەيان كىرد لە قسە كىردن، جەنابىشت موخالەفەت كىرد لە قسە كىردن، ئەى تۆ بۆ قسەت كىرد؟ پەرلەمانتار حەقى خۆى ھەيە رەئى خۆى دەربىرى، بەلام كەس حەقى نىە وەلامى كەس بداتەو، ئىستا تىكايە ئەم رەئىيانە بىخەنە دەنگەو، لىژنەى قانۋونى، ھەيە سالى داوا دەكات، ھەيە شەش مانگ داوا دەكات، بزائە كامەيان دوورتەرە ئەو بىخەنەو دەنگەو زەحمەت نەبى.

بەريز عونى كمال سعید بەزاز:

بەريز سەرۆكى پەرلەمان.

﴿المادة (1): يوقف العمل بالقانون رقم 9 لسنة 2008﴾

دوورترین را دووسالەگەیه.

یوقف العمل بالقانون رقم 9 لسنة 2008 وتعديله المرقم 16 لسنة 2010 في اقليم كردستان - العراق لمدة سنتين اعتباراً من 2012/7/15.

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا عمر عبدالعزیز.

بەرپێز عمر عبدالعزیز بهاءالدین:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

به كوردیهکی رهوانی ساده ماوهی درێژکردنهوهگهی بخهنه دهنگهوه، بهرپێزت پێویست ناکات سی صیاغه بخوینیتهوه بۆ دووسال، و بۆ سالیك، و بۆ شەش مانگ، بپیار بدن له سەر ماوهکه چهنده ئینجا صیاغهکه بخهنه دهنگدانهوه، به رهئی من پێویست ناکات ههموو جارێ صیاغهکه دووباره بکاتهوه.

بەرپێز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارهگهی کاک عمر عبدالعزیز به راستی له جیئ خۆیهتی. بهرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

صیاغه ماددهکه بهم شیوهیه دهبی کار نهکردن به حوکمهکانی یاسای به کرێدانی خانوو بهرهی ژماره ﴿9﴾ ی سالی 2008 درێژ دهکریتهوه بۆ ماوهی دووسالی ترله بهرواری 2012/7/15 ﴿9﴾

بەرپێز د. رۆژان عبدالقادر دزهیی:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

تهنها ئاماژهی به یاسای ژماره ﴿9﴾ ی سالی 2008 کرد، ئهی ههموارکردنهوهگهی ژماره ﴿16﴾ ی 2010؟ حوکمهکانی جیاوازه، ئهگەر ئهوت تهمدید کرد ئهو دهچپته بواری جیبهجیکردنهوه.

بەرپێز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپێز سەرۆکی پەرلەمان.

﴿کار نهکردن به حوکمهکانی یاسای به کرێدانی خانوو بهرهی ژماره ﴿9﴾ ی سالی 2008 ههموارکردنهگهی ژماره ﴿16﴾ ی سالی 2010 درێژدهکریتهوه بۆ ماوهی دووسالی ترله بهرواری 2012/7/15 ﴿9﴾

بەرپێز د. ارسلان بايز/ سەرۆکی پەرلەمان:

بهو شیوهیهی که لیژنه یاسایی خویندیانهوه، تکایه کێ لهگهڵ دایه دهستی بهرزکاتهوه؟ چوار کهس.

بەرپێز عونی کمال سعید بهزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

﴿كار نەكردن بە حوكمەكانى ياساى بە كرپدانى خانوو بەرەى ژمارە ﴿9﴾ ى سالى 2008 و
ھەمواركردنەكەى ژمارە ﴿16﴾ ى سالى 2010 دريژدەكرپتەوہ بۆ ماوہى يەك سالى ترلە بەروارى
2012/7/15﴾.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

تکايە كى لەگەل داىه؟ 48 كەس لەگەل ئەوہداىه بۆ ماوہى يەك سال بى.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى يەكەم ﴿كار نەكردن بە حوكمەكانى ياساى بە كرپدانى خانوو بەرەى ژمارە ﴿9﴾ ى سالى 2008
و ھەمواركردنەكەى ژمارە ﴿16﴾ ى سالى 2010 دريژدەكرپتەوہ بۆ ماوہى شەش مانگى ترلە بەروارى
2012/7/15﴾.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

بەو صيغەيەى كاك عەونى خویندیەوہ كى لەگەل داىه؟ ﴿38﴾ كەس لەگەل شەش مانگ، داىه كەواتە
زۆرينەى دەنگ ﴿48﴾ دەنگ بوو، لەگەل يەك سال داىه.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى دووہم ﴿پيويستە لەسەر ئەنجومەنى وەزيران و لايەنە پەيوەندارەكان حوكمەكانى ئەم ياسايە
جيبەجى بكن﴾

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەلداىه؟ كى لەگەلدا نيه؟ بە كۆى دەنگ پەسندكرا، فەرموو بۆ ماددەيەكى تر.

بەرپىز عونى كمال سعید بەزاز:

بەرپىز سەرۆكى پەرلەمان.

ماددەى سيبەم: ئەم ياسايە لە رۆژى دەرچوونى كارى پى دەكرى و لەرۆژنامەى فەرمى (وہقائىعى
كوردستان) بلاو دەكرپتەوہ.

بەرپىز د. ارسلان بايز/ سەرۆكى پەرلەمان:

كى لەگەل داىه؟ كى لەگەلدا نيه؟ بە كۆى دەنگ پەسندكرا، ياساكە ھەمووى بەو شيوہى كە گۆرانى بە سەر
داھات كى لەگەل داىه، كى لەگەلدا نيه؟ ﴿9﴾ كەس لەگەلدا نيه، بە زۆرينەى دەنگ پەسندكرا ئوميد